ЖЕТІСУ шұғыласы

№ 26 (9015),
жұма, 12 шілде
2024 жыл

Eskeldi_eli@mail.ru

Ескелді аудандық қоғамдық-саяси, әлеуметтік-экономикалық газеті. Газет 1930 жылғы 13 қазаннан шығады.

РОМАН СКЛЯР XIV ХАЛЫҚАРАЛЫҚ «ИННОПРОМ» ӨНЕРКӘСІПТІК КӨРМЕСІНДЕ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ДЕЛЕГАЦИЯНЫ БАСҚАРДЫ

Екатеринбург қаласында 2024 жылдың 8-10 шілде аралығында XIV Халықаралық «ИННОПРОМ» өнеркәсіп көрмесі өтті. Іс-шараға ЕАЭО, БАӘ, Сербия, Куба, Әзербайжан, Түрікменстан, Оман, Үндістан, Тайланд, Пәкістан Түркия, Венгрия және басқа да мемлекеттердің ресми делегациялары қатысты.

Қазақстан делегациясын Премьер-Министрдің бірінші орынбасары Роман Скляр басқарды. Оның құрамына орталық органдардың, өңірлердің, бизнес пен ұлттық компаниялардың өкілдері кірді.

Көрмеде ірі отандық металлургия және машина жасау компаниялары: Қазақмыс корпорациясы, Қарағанды құю-машина жасау зауыты (KLMZ), Railways Systems KZ, Alageum Electric және ВодЭкоФильтр таныстырылды.

Сондай-ақ іс-шара аясында өзара тиімді ынтымақтастық бойынша бірқатар құжаттарға қол қойылды. Мәселен, Қарағанды облысы әкімдігі мен бизнес өкілдерінің қатысуымен бірлескен жобалар құру, оның ішінде автономды электрмен қоректендіру батареяларын жобалау және өндіру, кәсіпорындарды техникалық қайта жарақтандыру бойынша келісімдер жасалды.

Сонымен қатар Қазақстанның Өнеркәсіп және құрылыс министрі РФ Өнеркәсіп және сауда, БАӘ Сыртқы сауда министрлерімен, РФ Свердлов облысының губернаторымен, Башқұртстанның Премьер-Министрімен және ірі өнеркәсіптік кәсіпорындардың («УралКран» ЖШҚ, «Еуразиялық механикалық зауыт» ЖШС, «СГМК-Металл» ЖШҚ) бірінші басшыларымен кездесулер өткізді.

Қазақстан делегациясы ЕАЭО және ТМД өнеркәсіптік саясат жөніндегі кеңестердің кезекті отырыстарына да қатысты, оның аясында ЕАЭО шеңберінде өнеркәсіпті дамытудың 2030 жылға дейінгі негізгі векторлары қамтылған орта мерзімді стратегиялық құжат қаралды.

primeminister.kz

«АСТАНА КҮНІ» МЕРЕКЕСІНЕ АРНАЛҒАН МАРАФОН

Марафон(гр.Μαραθών,Marathṓn), ашық кеңістікте 42 км 195 м (26 миль 385 ярд) арақашықтыққа жүгіру. Әлемнің жетекші марафондары Халықаралық марафондар мен қашықтыққа жүгіру қауымдастығы (‘ AIMS) қолдауымен және ережелеріне сәйкес өткізіледі. (AIMS) ережелері атлетика [Халықаралық жеңіл атлетика федерацияларының қауымдастығы]мен (IAAF) расталған.

Алғаш рет марафон жарысы 1896 жылғы алғашқы Олимпиада ойындарында өткізілген болатын.

Қазір марафон жарысына әйелдер де, еркектер де қатысады. Жүгіруге кейде мыңдаған жүйрік қатысады, мысалы дәстүрлі Бостон марафоны (алғаш рет 1897 жылы ұйымдастырылған). Әйелдерге арналған марафон жарысы 1984 жылғы Олимпиада ойындарының бағдарламасына енген.

2024 жылдың 6 шілде күні Ескелді ауданында “Астана күні” мерекесіне арналған тұрғындар арасында марафон өткізілді. Марафонға 200-ге жуық спортшы қатысты.

Жеңімпаздармен жүлдегерлер Ескелді ауданының бұқаралық-спорттық іс шараларды өткізу орталығының медаль, грамоталарымен және бағалы сыйлықтармен марапатталды.

Г.ОМАРОВА,
Ескелді ауданының бұқаралық-спорттық іс-шараларды өткізу орталығының жетекшісі

ҚАЗАҚСТАНДА МАЛ ЖӘНЕ ӨСІМДІК ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ГЕНЕТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ ҚҰРЫЛАДЫ

Мемлекет пен бизнес Қазақстанда құнды асыл тұқымды мал мен мал азықтық дақылдарды өсіру үшін күш біріктірмек. Үкіметте өткен кездесу барысында Премьер-Министрдің орынбасары Серік Жұманғарин Қазақ мал шаруашылығы және жемшөп өндірісі ғылыми-зерттеу институтының ғылыми қолдауымен «Zhersu» корпорациясының селекциялық мал шаруашылығын дамыту бойынша ұсыныстарын тыңдады.

Вице-премьер маусым айының бірінші жартысында Жетісу өңіріне сапарының қорытындысы бойынша ауыл шаруашылығы жануарларының генетикалық селекциясы бойынша жеке кәсіпкерліктің жинақталған тәжірибесін ел аумағында таратудың ықтимал нұсқаларын әзірлеуді тапсырған.

Кездесуде «Zhersu» және ҚазҰҒЗИ өкілдері мал шаруашылығы мен жемшөп өндіруге арналған генетикалық орталықтың жобасын таныстырды, оның қызметі негізгі үш бағытты қамтиды.

Орталықта ғылыми сүйемелдеу бағытындағы жұмыс шеңберінде асыл тұқымды малдардың селекциясы мен есебін қолданыстағы ауыл шаруашылығы жануарларын бірдейлендіру базасында цифрландыру, жемшөп, сүт, ет сапасын талдау, ДНҚ-талдау жүргізу және жемшөп дақылдары тұқымдарының сапасын бағалау бойынша аккредиттелген бес зертханасы бар генетикалық орталық құру жоспарлануда.

Сондай-ақ жоба шеңберінде табиғи жайылымдық жерлердің өнімділігін арттыру технологиясын әзірлеу және енгізу, кейіннен республиканың оңтүстік-шығысында құнарлы жайылымдар жүйесін қалыптастыру және жемшөп дақылдарының тұқым шаруашылығының заманауи базасын құру жоспарлануда.

Серік Жұманғарин Қазақстанда асыл тұқымды мал мен жемшөп дақылдарының селекциясын дамыту бойынша ұсынылған тәсілдерге қолдау білдірді. Енді ұсыныстар барлық қажетті ұйымдастырушылық мәселелер мен іске асыру мерзімдері, сондай-ақ бюджеттік өтінім бойынша егжей-тегжейлі қарастырылатын болады.

primeminister.kz

МӘЖІЛІС ЖӘНЕ СЕНАТ ДЕПУТАТТАРЫ СУ ҚОЙМАСЫНЫҢ ЖАЙЫМЕН ТАНЫСТЫ

Жетісу облысына жұмыс сапары барысында Парламент Мәжілісінің депутаты, “АМАНАТ” партиясы фракциясының мүшесі Жанарбек Садықанұлы Әшімжанов, Сенат депутаттары Жанболат Әкебайұлы Жөргенбаев, Амангелді Ғабдылкәрімұлы Толамисов Ескелді ауданындағы су торабының жұмысымен танысты.

Стратегиялық маңызы бар нысандарда жыл сайын арнайы зерттеу жұмыстары жүргізілетіні белгілі. Соған сәйкес, су қоймасында тиісті шаралар қолға алынуы керек.

Стратегиялық маңызы бар нысанның жөндеу жұмыстары аса үлкен жауапкершілікті талап етеді, себебі өңірдің ауыл шаруашылығы үшін аталмыш қоймалардың берері мол. Осыған жауапты сала басшыларына да талапта күшті болу керек, - деп атап өтті депутат Жанарбек Әшімжанов.

Жетісу облысы аграрлы аймақтың біріне жатады. Республикадағы суармалы жерлердің 3/1 бөлігі облысқа тиісілі. Жалпы, Қаратал өзеніндегі бұл су тарту бөгеті 1976 жылы пайдалануға берілген. Бүгінде күрделі жұмыс жүргізілмеген

бұл нысанның техникалық жағдай қанағаттанарлықсыз деп бағаланған. Бөгеттің төменгі бьефінің бетон түбі бұлыңғыр, бос жерлер көрінеді. Бұрандалы көтергіштердің электр жабдықтары тозған, ауыстыруды және қызметтік көпір күрделі жөндеуді қажет етеді.

Бұл жөнінде Үкімет басшысына тиісті сауалда жолданған. Сонымен қатар, Қаратал бөгеті су жүйелерін қалпына келтіру кешенді жоспарының тізіміне енді.

Айта кетейік, «Қазсушар» РМК Алматы филиалы 8 ауданға қызмет көрсетеді: (Ақсу, Алакөл, Ескелді, Қаратал, Көксу, Панфилов, Ұйғыр және Шеңгелді). Филиал теңгерімінде 15 су алу торабы және 9 су қоймасы, 5,1 мың шақырым каналдар бар, суармалы жерлердің жалпы көлемі 197,7 мың га құрайды.

«ҰЛТТЫҚ МҰРА» ПАРТИЯЛЫҚ ЖОБАСЫ АЯСЫНДА ҚАРАТАЛ БАСТАУЫШ ПАРТИЯ ҰЙЫМЫНЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУЫМЕН ОҚУШЫЛАР АРАСЫНДА ҰЛТТЫҚ СПОРТТЫҚ АСЫҚ ОЙЫНЫ ӨТТІ

Асық ойыны – қазақ халқының ұлттық ойындарының бірі. Халқымыз «Қой асығы демей-ақ, қолыңа түссе сақа тұт», «Асығың алшысынан түссін» деп мақалдап сөйлеуінде асық ойынының қазақ мәдениетіндегі өзіндік орнын байқатады. Асықтың: алшы, тәйке, бүк, шік, омпа, шоңқа деген түрлері болады. Оның ішінде алшыны өте жоғары бағалаған. Өмірде жолы болған дәулетті адамдарды «Асығы алшысынан түсіп тұр» деп айтады. Асық ойыны – әр өлкеде әртүрлі ерекшеліктерін сақ¬тай отырып дамыған ұлттық ойындардың ішінде аса танымалы және қазақ халқы¬ның дәстүрлі ұлттық ойын¬дарының ең қызықты әрі өте кең тараған түрі.

Асық ойынына Қаратал ауылындағы жастар қатысты. Төрешілердің шешімімен орындар тағайындалып, жеңімпаздар анықталды. Барша жеңімпаздарға арнайы дипломдар мен сыйлықтар табысталды.

АЛАЯҚТАРДЫҢ АРБАУЫНАН САҚ БОЛАЙЫҚ !

Төлеңгіт ауылдық округінде 2024 жылдың 01 шілде күні Алаяқтардың арбауынан сақ болайық ! атты дөңгелек үстел өткізілді.

Төлеңгіт ауылдық округі әкімшілік аппаратының бас маманы Л.Копабаева қазіргі таңда Ғаламтор-алаяқтығы ең көп тараған қылмыс түрлерінің бірі болып табылады. Алаяқтардың саны артуда, өйткені Ғаламтор-алаяқтығы – оңай қол жеткізетін "табыс", оның өзінде қомақты, бұл ретте жәбірленушімен жеке кездесудің қажеттілігі жоқ! Ғаламторда алаяқтық көп жағдайда мынадай сылтаулармен атқарылады: 1. Тауарларды, жылжитын және жылжымайтын мүліктерді сатып алу және сату; 2. Еңбекке орналастыру; 3. Несиелік қарыз алуға ықпал ету; 4. Пәтерлер жалдау; 5. Бағалы сыйлықтар ойнату. Алаяқтықтың құрбаны болмаудың пайдалы 5 кеңесі: 1) Кез-келген ақпараттың аныққанығына көз жеткізбей ақиқат ретінде қабылдамаңыздар.

Барлық жеңілдіктер – жақсы ойластырылған маркетингтік тәсіл. Бір де бір сатушы тауарды құнынан төмен бермейді! Жеке мәліметтерді сақтаңыздар! Жеке мәліметтерді нақты қажеттіліксіз жариялауға болмайды. Бейтаныс нөмірлерден келген хабарламаларға және қоңырауларға назар аудармаңыз! Егерде сіз ақша жіберу, ссылкаға көшу, қайта қоңырау шалу ұсыныстарының хабарламаларын алған болсаңыз.

Ол хабарламалар қызықтыратын, қорқытатын немесе шаттандыратын болса да! Назар аудармаңыз! Бұл алдау! Алаяқтар армандаған ақшаларын қолға түсіру үшін Сіздің күшті эмоцияңызды туындатады. Сақ болыңыз! Сақ болыңыздар және күнделікті қауіпсіздік ережелерін сақтаңыздар, өз мүліктеріңізді сақтау үшін барлық шараларды қабылдаңыздар.

Төлеңгіт ауылдық округінің әкімшілігі.

АҚЫН САРА АУЫЛДЫҚ ОКРУГІНДЕ СПОРТ АЛАҢЫ АШЫЛУ САЛТАНАТЫ

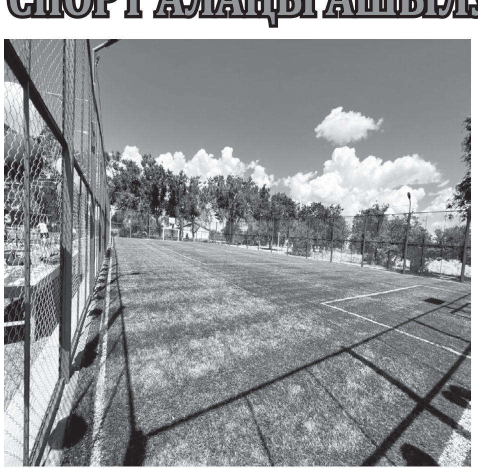

Спорт алаңы (ауладағы) физкультура және спортпен үзбей шұғылдануға қолайлы жағдай жасайды. Ауладағы шағын стадион көп орын алмайды, микроауданды көріктендіре түседі. Алаңның жобасы 42×26 м мқлшерінде болады. Алаңға төселетін төсемнің құрамы 40% – майда топырақ, 50% – құмқайрақ, 10% майда әк топырақ болуға тиіс. Спорт алаңына қойылатын снарядтар негізінен металл құбырлар мен ағаштан жасалады. Негізгу снарядтар айналмалы барабан, өрмелейтін сырықтар, гимнастикалық снарядтар, бөренелер мен штангалар. Онда сондай-ақ волейбол, баскетбол және басқа спорт ойындарын ойнауға арналған алаңдар белгілінеді.

2024 жылдың 5 шілде күні Ақын Сара ауылдық округінде спорт алаңы ашылды. Спорт алаңының ашылу салтанатына Ескелді ауданының әкімі Е.Ахметов келіп қатысты. Ақын Сара ауылының спорт нұсқаушысы тұрғындарға арнап түрлі ойын жарыстарын өткізді. Ауыл әкімі жеңімпаздарды бағалы сыйлықтармен марапаттады. Алаң ашылуына орай ауыл тұрғындары арасында футбол жарысы өткізілді.

Жеңімпаздармен жүлдегерлер Ескелді ауданының бұқаралық-спорттық іс шараларды өткізу орталығының кубок, медаль, грамоталарымен марапатталды.

Г.ОМАРОВА,
Ескелді ауданының бұқаралық-спорттық іс-шараларды өткізу орталығының жетекшісі

БАСТЫ СҰРАҚ: ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРДЫҢ МӘМС-КЕ ТӨЛЕГЕН АҚШАСЫ ҚАЙДА САҚТАЛАДЫ

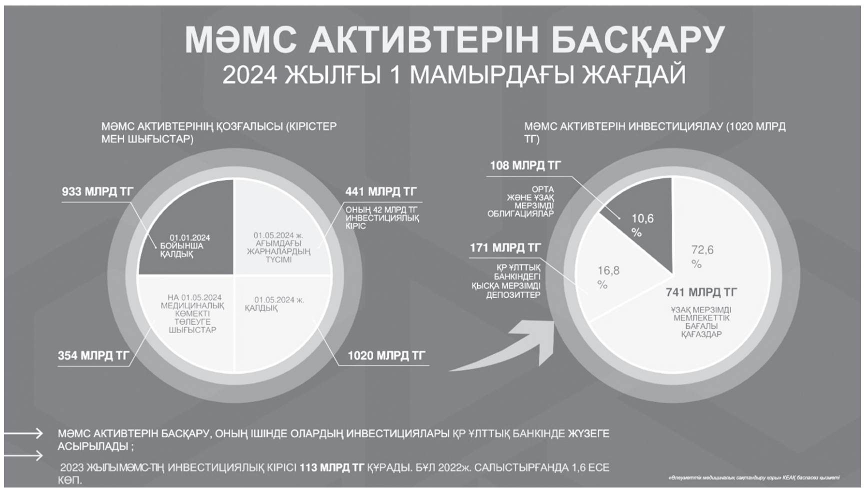

Азаматтардың міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға төлеген жарналары мен аударымдары қайда сақталатыны және бағытталатыны қазақстандықтарды жиі қызықтырады. Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры оған толық жауап дайындады.

МӘМС қаражатын тиімді сақтаудың бұл тетігі міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы заңнаманы бекіту кезінде қаланды және жүйенің активтерін, оның ішінде жыл сайын көрсетілетін медициналық қызметтердің санын ұлғайтуға және қазақстандықтар үшін медициналық көмектің қолжетімділігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Айта кетерлігі, Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының қаржы-шаруашылық қызметі және МӘМС активтері бойынша жыл сайын тәуелсіз аудит жүргізіледі. Жыл қорытындысы бойынша қаржылық есептілік ҚР Қаржы министрлігінің депозитарийінде және Қордың ресми сайтына орналастырылады.

Сондай ақ Қор ҚР Үкіметінде және ҚР Үкіметінің шоғырландырылған есептілігі шеңберінде ҚР Парламенті депутаттарының алдында үнемі есеп береді.

Барлық жарналар мен аударымдар Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің арнайы шотына түседі, ал сол жерден халыққа көрсетілген медициналық қызметтерге ақы төлеу үшін медициналық ұйымдарға жіберіледі.

«Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Заңда (21-бап) Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры инвестициялық қызметті Қордың активтерін (МӘМС қаражатын) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі арқылы қаржы құралдарына орналастыру жолымен жүзеге асыратыны көрсетілген. Бұл ретте Қор мен Ұлттық Банк арасында сенімгерлік басқару шарты жасалды.

Ол қалай жасалады?

Ұлттық Банк артылған ақшаны (МӘМС есебінен көрсетілген медициналық қызметтерге төленгеннен кейін қалатын ақша) қаржы құралдарының бекітілген тізбесіне сәйкес қатаң түрде бағалы қағаздар мен депозиттерге орналастырады. Бұл инвестициялық табыс алуға, яғни МӘМС жүйесінің жинақталған активтерінің сомасын ұлғайтуға мүмкіндік береді. Олар өз кезегінде тек медициналық қызметтерге ақы төлеуге бағытталады және Қордың қажеттілігіне жұмсалмайды. Осы ретте Қор МӘМС қаржысын өз еркімен орналастырмайды.

2024 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша 2017 жылдан бері жинақталған МӘМС активтерінің қалдығы 933 млрд теңгені құрады.

2024 жылдың төрт айында Қорға 441 млрд теңге МӘМС жарналары мен аударымдар түсті, оның ішінде 42 млрд теңге сомасына инвестициялық табыс алынды. Бұл ретте медициналық көмекке ақы төлеуге жұмсалған шығыстар 354 млрд теңгені құрады. Осылайша, 2024 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша Қор активтерінің қалдығы – 1020 млрд теңге.

Ұлттық Банк МӘМС активтерінің бұл қаражатын Ұлттық Банктің қысқа мерзімді депозиттеріне (медициналық көмектің ағымдағы төлеміне жіберіледі) – 171 млрд теңге, орта және ұзақ мерзімді облигацияларға - 108 млрд теңге және мемлекеттік бағалы қағаздарға 741 млрд теңге сомасында орналастырды.

Бұл жүйеге және пациенттерге қандай мүмкіндіктер береді?

2023 жылы алынған инвестициялық табыс 113 млрд теңгені құрады, яғни МӘМС пакетінің бюджетіне қосымша 113 млрд теңге түсті. Айта кету керек, 2022 жылмен салыстырғанда инвестициялық кіріс 1,6 есе өсті. Бұл қаражат МӘМС-тің қалған активтерімен бірге 2024 жылдың басында медициналық ұйымдармен 2024 жылға жасалған шарттар бойынша 30% мөлшерінде аванс төлеуге бағытталды.

МӘМС қаражатын тиімді сақтаудың бұл тетігі міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы заңнаманы бекіту кезінде қаланды және жүйенің активтерін, оның ішінде жыл сайын көрсетілетін медициналық қызметтердің санын ұлғайтуға және қазақстандықтар үшін медициналық көмектің қолжетімділігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Айта кетерлігі, Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының қаржы-шаруашылық қызметі және МӘМС активтері бойынша жыл сайын тәуелсіз аудит жүргізіледі. Жыл қорытындысы бойынша қаржылық есептілік ҚР Қаржы министрлігінің депозитарийінде және Қордың ресми сайтына орналастырылады.

Сондай ақ Қор ҚР Үкіметінде және ҚР Үкіметінің шоғырландырылған есептілігі шеңберінде ҚР Парламенті депутаттарының алдында үнемі есеп береді.

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ
Жетісу облысы бойынша филиал

АРДАГЕРЛЕРДІ АРДАҚТАЙЫҚ

«Ардагерлерді ардақтайық» партиялық жобасы аясында, қарттарымыздың үйіне барып қал жағдайын біліп, өтініш-шағымдарын тыңдап, медициналық көмек көрсетілді.

Халқымызда «Қартын сыйлаған елдің қазынасы мол» деген ұлағатты сөз бар. Даналықтың алтын кілті — ата-бабаларымыз. Ата жолын жалғап келе жатқан бүгінгі күнгі ақсақал аталарымыз бен ақ жаулықты әжелерімізге зор денсаулық, шаңырақтарына бақ-береке тіледі.

ШЕГІРТКЕГЕ ҚАРСЫ КҮРЕС: ФИТОСАНИТАРИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙ БАҚЫЛАУДА

Ауыл шаруашылығы саласындағы ең өзекті, күн тәртібінен түспейтін мәселенің бірі – шегірткеге қарсы күрес жүргізу. Егіс алқабын жайпап жатқан бұл жәндік Жетісу облысын да айналып өтпеді. Шегіртке тектес зиянкестерге қарсы күрес бойынша атқарылып жатқан жұмыстарды Өңірлік коммуникациялар қызметінде ҚР АШМ Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік инспекция комитеті Жетісу облысы бойынша аумақтық инспекциясының басшысы Саят Сақмолдин және республикалық фитосанитариялық диагностика және болжамдар әдістемелік орталығы облыстық филиалының басшысы Бақберген Атантаев айтып берді.

Биылғы жылы шегіртке тектес зиянкестерге қарсы 109, 416 мың гектар жерде химиялық өңдеу жұмыстары жоспарланған. Химиялық өңдеу жұмыстарын «Авиасила» ЖШС 4 ұшақ, жер үсті бүрку тәсілімен «Защита растений - К» ЖШС 7 жер үсті бүріккіш және жеке кәсіпкер «Бағжан» 7 жер үсті бүріккіш техникаларымен атқаруда.

«Аса қауіпті зиянкестердің ішінде облысымызда ауыл шаруашылығына ең қауіптісі – шегіртке тектес зиянкестер (Азиялық шегіртке және Итальяндық прус). Жалпы алғанда шегірткенің жаппай таралып, ауыл шаруашылығы жерлеріне айтарлықтай зиян келтіруі көптеген факторларға байланысты. Атап айтсақ, көп жылдық талдау негізінде, даму ерекшеліктеріне байланысты шегіртке тектес зиянкестердің жаппай таралуы әр 10-12 жыл ішінде байқалады.

Сол кезең қазіргі уақытқа келіп тұр. Сондықтан қаншалықты қиын жағдай қалыптасса да, ауыл шаруашылық жерлерін шегіртке тектес зиянкестерден қорғап қалуға барлық жағдайларды жасауға міндеттіміз», - деді жауапты мамандар.

Бүгінде Жетісу облысы бойынша жоспарланған 109 мың гектардың 108 мың гектары өңделді. Облыс әкімінің Өкіміне сәйкес бекітілген іс-шаралар жоспары бойынша жергілікті атқарушы органдар шегіртке тектес зиянкестерге қарсы күрес шараларын ұйымдастыруға белсенділік танытып, қомақты үлесін қосып отыр.

Атқарылған іс-шаралардың нәтижесінде облыс көлемінде ауыл шаруашылық егістіктер, шабындықтар мен жайылымдарға шегіртке тектес зиянкестерден зиян келгені анықталмады.

ТРЕБОВАНИЯ К МАРКИРОВКЕ УПАКОВАННОЙ ПИЩЕВОЙ ПРОДУКЦИИ

Многообразие продуктов на прилавках магазинов сегодня дает покупателю неограниченную свободу выбирать для своего стола то, что ему нравится. Но это же многообразие порой ставит потребителя в тупик, поскольку производителей и названий продуктов много, а понимания, что из них предпочесть - мало. Поэтому маркировка продукции играет особую роль.

1.Маркировка упакованной пищевой продукции должна содержать следующие сведения: 1) наименование пищевой продукции; 2) состав пищевой продукции, за исключением случаев, предусмотренных и если иное не предусмотрено техническими регламентами Таможенного союза на отдельные виды пищевой продукции; 3) количество пищевой продукции; 4) дату изготовления пищевой продукции; 5) срок годности пищевой продукции; 6) условия хранения пищевой продукции, которые установлены изготовителем или предусмотрены техническими регламентами Таможенного союза на отдельные виды пищевой продукции. Для пищевой продукции, качество и безопасность которой изменяется после вскрытия упаковки, защищавшей продукцию от порчи, указывают также условия хранения после вскрытия упаковки; 7) наименование и место нахождения изготовителя пищевой продукции или фамилия, имя, отчество и место нахождения индивидуального предпринимателя – изготовителя пищевой продукции (далее – наименование и место нахождения изготовителя), а также в случаях, установленных настоящим техническим регламентом Таможенного союза, наименование и место нахождения уполномоченного изготовителем лица, наименование и место нахождения организации–импортера или фамилия, имя, отчество и место нахождения индивидуального предпринимателя–импортера (далее – наименование и место нахождения импортера); 8) рекомендации и (или) ограничения по использованию, в том числе приготовлению пищевой продукции в случае, если ее использование без данных рекомендаций или ограничений затруднено, либо может причинить вред здоровью потребителей, их имуществу, привести к снижению или утрате вкусовых свойств пищевой продукции; 6 9) показатели пищевой ценности пищевой продукции с учетом положений части 4.9 настоящей статьи; 10) сведения о наличии в пищевой продукции компонентов, полученных с применением генно-модифицированных организмов (далее – ГМО). 11) единый знак обращения продукции на рынке государств – членов Таможенного союза; 2. Предусмотренная пунктом 1 части 4.1 настоящей статьи и нанесенная в виде надписей маркировка упакованной пищевой продукции должна быть нанесена на русском языке и на государственном(ых) языке(ах) государства-члена Таможенного союза при наличии соответствующих требований в законодательстве(ах) государства(в)-члена(ов) Таможенного союза, за исключением случаев, указанных в пункте 3 части 4.8 настоящей статьи. 3. В маркировке упакованной пищевой продукции могут быть указаны дополнительные сведения, в том числе сведения о документе, в соответствии с которым произведена и может быть идентифицирована пищевая продукция, придуманное название пищевой продукции, товарный знак, сведения об обладателе исключительного права на товарный знак, наименование места происхождения пищевой продукции, наименование и место нахождения лицензиара, знаки систем добровольной сертификации. 4. Дополнительные требования к маркировке упакованной пищевой продукции, не противоречащие требованиям настоящего технического регламента Таможенного союза, могут быть установлены в технических регламентах Таможенного союза на отдельные виды пищевой продукции. 5. Безалкогольные напитки, содержащие кофеин в количестве, превышающем 150 мг/л, и (или) лекарственные растения и их экстракты в количестве, достаточном для обеспечения тонизирующего эффекта на организм человека, должны маркироваться надписью «Не рекомендуется употребление детьми в возрасте до 18 лет, при беременности и кормлении грудью, а также лицами, страдающими повышенной нервной возбудимостью, бессонницей, артериальной гипертензией».

Е. СЕЙСЕМБИНОВ,
Руководитель
Ескельдинского районного
УСЭК
Т. ЖАКИШЕВ,
Главный специалист

ГЛАВНЫЙ ВОПРОС: ГДЕ ХРАНЯТСЯ ДЕНЬГИ КАЗАХСТАНЦЕВ ПО ОСМС

Вопрос о том, куда направляются и где хранятся взносы и отчисления граждан на обязательное социальное медицинского страхование, часто интересует казахстанцев. В Фонде социального медицинского страхования подготовили подробный ответ на него.

Как известно, все взносы и отчисления поступают на специальный счет в Национальном банке Республики Казахстан, а оттуда направляются медицинским организациям за оплату оказанных населению медицинских услуг.

В Законе «Об обязательном социальном медицинском страховании» (статья 21) указано, что Фонд социального медицинского страхования осуществляет инвестиционную деятельность путем размещения активов Фонда (тех самых средств ОСМС) в финансовые инструменты через Нацбанк. При этом между Фондом и Нацбанком заключен договор доверительного управления.

Как это происходит?

Временно свободные денежные средства (те, которые остаются после оплаты медицинских услуг в системе ОСМС) Национальный Банк размещает в ценные бумаги и депозиты строго в соответствии с утвержденным перечнем финансовых инструментов. Это позволяет получать инвестиционный доход, то есть увеличить сумму накопленных активов ОСМС, которые в свою очередь направляются исключительно на оплату медицинских услуг и не могут быть использованы на содержание Фонда. При этом Фонд самостоятельно не размещает средства ОСМС.

По состоянию на 1 января 2024 года остаток чистых активов ОСМС составил 933 млрд тенге, которые были накоплены с 2017 года.

За четыре месяца 2024 года Фонд поступило взносов и отчислений на ОСМС 441 млрд тенге, в том числе получен инвестиционный доход на сумму 42 млрд тенге. При этом расходы на оплату медицинской помощи составили 354 млрд тенге. Таким образом, остаток активов Фонда на 1 мая 2024 года – 1020 млрд тенге.

Данные средства активов ОСМС размещены Национальным банком в краткосрочные депозиты Нацбанка (направляются на текущую оплату медпомощи) – 171 млрд тенге, в средне- и долгосрочные облигации – 108 млрд тенге, в государственные ценные бумаги – в сумме 741 млрд тенге.

Какие это дает плюсы системе и пациентам?

За 2023 год полученный инвестиционный доход составил 113 млрд тенге, то есть дополнительные 113 млрд тенге в бюджет пакета ОСМС. Важно отметить, рост инвестиционного дохода в сравнении с 2022 годом составил 1,6 раза. Эти средства вместе с остальными активами ОСМС в начале 2024 года были направлены на выплату аванса в размере 30% по договорам с медицинскими организациями на 2024 год.

Данный механизм эффективного хранения средств ОСМС был заложен при утверждении законодательства об обязательном социальном медицинском страховании и позволяет преумножать активы системы, что в том числе дает возможность ежегодно увеличивать количество оказываемых медицинских услуг и обеспечить доступность медицинской помощи для казахстанцев.

Отметим, что по финансово-хозяйственной деятельности Фонда социального медицинского страхования и активам ОСМС ежегодно проводится внешний независимый аудит. Финансовая отчетность по итогам года размещается в депозитарии Министерства финансов РК, а также на официальном сайте Фонда.

Также ФСМС регулярно отчитывается в Правительстве РК и перед депутатами Парламента РК в рамках консолидированной отчетности Правительства РК.

Филиал по области Жетісу
НАО «Фонд социального медицинского страхования»

ПРИНЦИПЫ ХАССП

ХАССП – это свод правил организации производственной деятельности на основе 7 принципов, гарантирующий обеспечение на выходе качественного и безопасного для потребителя продукта. Для достижения конечной цели, обеспечение людей безопасными продуктами питания, принципы ХАССП должны соблюдаться всеми предприятиями, через которые продукт проходит путь от состояния сырья к потребителю.

Система ХАССП обязательна для любых пищевых производств и объектов общественного питания.

Соблюдение принципов ХАССП является гарантией высокого качества и безопасности продукции.

Управление предприятием и обеспечение надлежащего качества продуктов по принципам ХАССП имеет несколько направлений:

-анализ, исследование рисков и опасных факторов, их непосредственный контроль;

-выявление критических контрольных точек в производстве с целью их проверки, регуляции и управления, а также минимизации и устранения возникающих рисков;

-определение критически возможных пределов параметров и их контроль;

-мониторинг процессов;

-корректирующие мероприятия, внедрение эффективных способов проверки для улучшения функционирования всей системы;

-разработка системы регистрации данных;

-ведение документации и оценка эффективности.

Внедрение принципов ХАССП на производстве

Внедрение ХАССП в производственный процесс состоит из «12 шагов». Поэтапный алгоритм из 12 пунктов описывает последоваельность действий для эффективного перевода работы предприятия в соответствие с ХАССП.

1.Создание группы ХАССП.

2.Описание сырья и готовой продукции.

3.Определение ожидаемого использования продукта.

4.Построение блок-схемы технологического процесса.

5.Подтверждение схемы технологического процесса на объекте.

6.Анализ потенциальных опасностей.

7.Определение критических контрольных точек критических контрольных точек (ККТ).

8.Установление критических пределов для каждой критических контрольных точек .

9.Разработка системы мониторинга для каждой критических контрольных точек.

10.Разработка плана коррекции и корректирующих действий.

11.Установление процедур верификации (проверки).

12.Ведение учетной документации и ревизионные проверки.

Е. СЕЙСЕМБИНОВ,
Руководитель
Ескельдинского районного
УСЭК
Т. ЖАКИШЕВ,
Главный специалист

БАЛАЛАРДЫ ЖАЛҒЫЗ ҚАЛДЫРМАҢЫЗ!

Статистика бойынша, елімізде өрттің жалпы санының 10 – нан 15 % - на дейін түрлі жылыту құрылғыларынан немесе балалардың отпен ойнауынан пайда болады. Пәтерде немесе үйде жалғыз қалдырылған бала, ересектерге еліктей отырып, сіріңкені алып, қағазды жағып, электрлі жылыту құрылғысын қосып немесе тіпті өрт шығара алады. Ересектерден үлгі алған балалар, кейде темекі шегуге тырысады. Әрине, балаларды пәтерде жалғыз қалдырған ата – аналар кінәлі деп есептейді, олардан сіріңкелерді жасырмайды, балалардың мінез – құлқын бақыламайды, оалрдың ойынын бақыламайды, кейде балалардың айтқанына еріп, оларға сіріңкемен ойнауға, жанып жатқан пештерге қарауға және жандыруға рұқсат береді. Көбінесе ересектер болмаған кезде, балалар «жұмбақ орындарда»(құрылыс алаңдарында, шатырларда, жертөлелерде) немесе пәтерде ойнайды.

Есіңізде болсын, қымбатты ересектер, сіріңкені балалардың қолы жетпейтін жерде сақтайды. Балаларды пәтерлерде құлыптауға болмайды (соның салдарынан қанша қайғылы оқиға орын алған), оларға пештер мен жылыту құралдарын көруге, әсіресе жас балаларға жылыту құрылғыларын, газ плиталарын және т.б. қосуға рұқсат бермеу керек.

Әрбір ересек адамның міндеті – әр түрлі ойындарды отпен ойнаудан тоқтату, балаларғы олардың қауіп – қатерін түсіндіру болып табылады. Егер біреуге зиян келтіре отырып, балаларды қараусыз өалдыру нәтижесінде өрт пайда болса, ата – аналар әкімшілік тәртіпте, бұл үшін заңды жауапты екенін ескеру қажет. Сот жәбірленушінің өтініші бойынша ата – анасынан балалардың осындай жағдайды тудырғаны үшін тергеуге алып, келтірілген зиянның мөлшерін ала алады.

Ескелді ауданы
ТЖБ баспасөз қызметі.

АБАЙЛАҢЫЗ: КІШКЕНТАЙ СІРІҢКЕ - ҮЛКЕН ӨРТ!

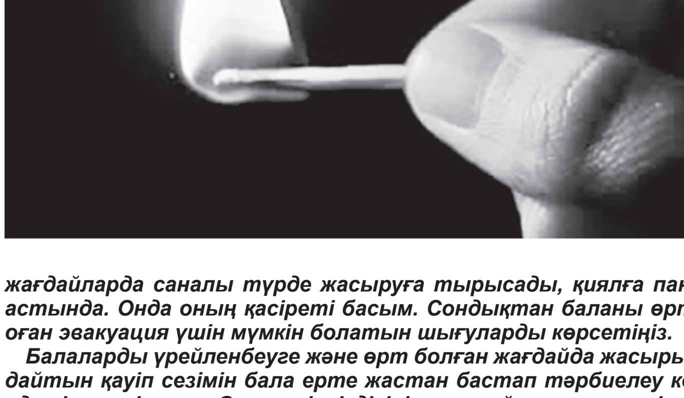

Балалардың отпен ойнауынан туындайтын өрттер, өкінішке орай, сирек емес. Мұндай өрттердің соңы өте қайғылы болуы мүмкін-баланың өлімі. Дәл балалық шақта баланың от алдында қауіп сезімін, оны шебер пайдалану дағдыларын және жанудың алдын алуға немесе өрттің қиын жағдайында жүруге көмектесетін білімді меңгеруіне тәрбиелеу үшін қолайлы жағдайлар туындайды. Балалардың отпен ойнау мәселесі бүгінгі күні ерекше өткір тұр. Отбасындағы алдын-алу әдетте тыйым салуларға дейін азаяды: газды қоспаңыз, матчтарға қол тигізбеңіз! Бірақ тыйымдар әрдайым тиімді бола бермейді, балалар жаңа тәжірибе іздейді! Бала мұндай жағдайларда саналы түрде жасыруға тырысады, қиялға пана іздейді – кереуеттің астында, үстелдің астында. Онда оның қасіреті басым. Сондықтан баланы өрт кезінде іс-әрекетке үйретуді ұмытпаңыз, оған эвакуация үшін мүмкін болатын шығуларды көрсетіңіз.

Балаларды үрейленбеуге және өрт болған жағдайда жасырынбауға үйрету өте маңызды. Оттан туындайтын қауіп сезімін бала ерте жастан бастап тәрбиелеу керек. Қауіпсіздік ережелерін сақтау әркімнің әдетіне енуі керек. Өрт қауіпсіздігінің қарапайым ережелерін біле және сақтай отырып, сіз өзіңіздің және өз мүлкіңізді ғана емес, жақындарыңыздың өмірін де сақтайсыз!

Ескелді ауданы ТЖБ баспасөз қызметі.

«ЖЕТІСУ ШҰҒЫЛАСЫ»
№ 26 (9015), жұма, 12 шілде 2024 жыл

ЭКОЛОГИЯ ТАЗАЛЫҒЫ – ДЕНСАУЛЫҚ КЕПІЛІ

Халқымыз табиғатты анаға теңеген. Өйткені, табиғатта тіршілік өсіп өнеді. Өзіндегі барды адамға, жануарға, өсімдікке берген. Ата-бабаларымыз миллиондап мал өсірсе де жерінің шаңын шығармай, құнарын жоғалтпай, тұнығын лайламай, Ұлы даланы мекендеген жабайы аң-құстарға, жәндіктерге дейін қамқор бола білген. Табиғат сырын терең білмей, оған немқұрайлы қарау үлкен апатқа соқтырады. Бір кездері табиғатты бағындыруды мақсат тұтып, ормандар аяусыз балталанды. Аң-құстар шамадан тыс ауланды, жер жөн-жосықсыз жыртылды. Соның салдарынан бүгінгі таңда адам баласына экологиялық апат үлкен қауіп төндіріп отыр.

Экология – «мекен ететін табиғи орта туралы ғылым» деген мағынаны білдіреді. Шындада экология өзіңнің тұрған үйіңнің, қоршаған ортаңның тазалығын сақтау, яғни салауатты өмір салтын қалыптастыру болып табылады. Сонымен бірге экология табиғатта болып жатқан барлық өзгерістердің себебін анықтау, баға беру және оның алдын алу мәселелерін қарастырады. Ең алғаш1866 жылы «экология» терминін неміс биологы Э.Геккель өзінің еңбегінде қолданған және «Экология – тірі ағзалардың бір-бірімен қарым–қатынасын қоршаған ортамен байланыстырып зерттейтін ғылым» деген анықтама берген.

Табиғи ортаны ластанбауына адамдардың терең түсінігі керек. Біз қоршаған ортаны қорғаймыз десек, балабақшадан бастап экологиялық тәрбиені үйреткеніміз дұрыс. Ата аналар тазалық сақтауды балаларының бойына неғұрлым ерте сіңірсе, соғұрлым іс алға басып, бүгінгідей күрделі жағдайлардың алдын алуға септігі тиеді.

Қоршаған ортаның экологиялық жағдайы мен ауру деңгейі

Адамның денсаулығының төмендеп, ауруға шалдығуын ағзаның ортаға толық бейімделе алмауымен, қолайсыз әсерлерге берген теріс жауабы ретінде қарастыру керек. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ВОЗ) анықтамасы бойынша, денсаулық дегеніміз — бұл тек аурудың болмауы емес, ол толық физикалық, психологиялық және әлеуметтік қолайлылық.

Ғалымдардың есептеулері бойынша адамдардың денсаулық жағдайы 50—52%-ы — өмір сүру салтына, 20-25%-ы — тұқым қуалау факторларына, 18—20%-ы — қоршаған орта жағдайларына, ал 7—12% ғана денсаулық сақтау саласының деңгейіне байланысты болады. Антропогенді факторлар бұрын болмаған, жаңа техногенді ауруларды туғызады. Адамның денсаулығына зиянды әсер ететін факторлардың ішінде әр түрлі ластаушы заттар бірінші орын алады. Адамның іс-әрекеті нәтижесінде биосфераға, оған тән емес 4 млн.-нан астам заттар шығарылады. Сонымен қатар, жыл сайын қоршаған ортаға мыңдаған жаңа заттар шығарылады. Олардың көпшілігі ксеиобиотиктер (грек тілінен аударғанда xenos — бөтен) адам мен басқа да тірі ағзалар үшін бөтен заттар. Аурулардың көбеюі сонымен қатар табиғи ортаның әр түрлі трансформацияларымен, оның толық бұзылуы, өнеркәсіптік кешендерге, бір типті тұрғын жерлерге және т.б., яғни «үшінші табиғатқа» айналуына байланысты. Денсаулыққа әлеуметтік және экономикалық жағдайлардың әсері артып отыр. Табиғи және физико-химиялық тұрғыдан алғанда таза орта болса да, қолайсыз әлеуметтік-экономикалық жағдай ауру мен өлімнің артуына әкелетінін өмір көрсетіп отыр. Әлеуметтік-экономикалық жағдайдың нашарлауы адамның психологиялық күйі мен стресстік құбылыстар арқылы әсер етеді. 9-кестеде халықтың өліміне әр түрлі аурулардың әсері көрсетілген.

Әр түрлі аурулардың әсерінен халықтың өлімінің себептері

Адамдардың мезгілсіз қайтыс болу себептері ең алдымен қолайсыз табиғи және әлеуметтік факторлар болып табылады. Ауру мен өлімнің қоршаған орта жағдайларына тәуелділігі жекелеген мемлекеттер мен аймақтар мысалынан көрінеді. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының мәліметтері бойынша жыл сайын дүние жүзінде шамамен 500 мың адам пестицидтермен уланады және оның 5 мыңы өліммен аяқталады. Мұндай құбылыстар әдетте «үшінші әлем» елдерінде жиі кездеседі. АҚШ-пен салыстырғанда бұл елдерде улану 13 есе артық. Американ ғалымдарының мәліметтері бойынша барлық қатерлі ісік ауруларының 90%-ы қоршаған ортаның қолайсыз әсеріне байланысты. ФРГ-де соңғы 10 жылда қатерлі ісікпен ауыратындардың үлесі ер кісілерде 15-тен 23%-ға дейін, ал әйелдерде 17-ден 25%-ға дейін артқан. Аурулар индустриалды және ластанған аудандарда жиі кездеседі. Балалардың жалпы ауруларына әсер ететін күшті фактор көміртегі тотығы мен шу болып табылады. Ғалымдардың мәліметтері бойынша СО-ның мөлшері 6,5-тен 12,3 ЖЖК-ге көтерілуі балалардың ауруларының 2 есе, ал акустикалық қолайсыздықтың 8-ден 20%-ға артуы — 1,4 есеге артуына әкеледі. Арал аймағы экологиялық апат аймағы болып табылады. Бұл аймақ аурулар мен өлімдердің жоғары болуымен сипатталады. Мысалы, Қарақалпақстанда (Өзбекстан) балалар өлімінің жиілігі туған мың балаға 87-ден келеді, ал Скандинавия елдерінде 7—8, Жапонияда — 5. Бұрынғы КСРО-да 80-жылдардың соңында орташа балалар өлімінің жиілігі 24—25 болған.

Аурулар туғызатын заттар мен факторлар.

Ағзаларға қолайсыз әсер ететін және ауруларға әкеліп соқтыратын заттарды төмендегідей топтарға бөліп көрсетуге болады:

1) концерогендер (латын тілінен аударғанда cancir — рак, генезис — шығу тегі) қатерлі ісіктер туғызады. Қазіргі уақытта шамамен 500 осындай заттар белгілі. Олардың ішіндегі ең күштілеріне бензо(а)пирен және басқа да полициклді ароматтық көмірсулар, ультракүлгін сәулелер, радиоактивті изотоптар, эноксидті смолалар, антриттер, нитрозаминдер, асбест және т.б. жатады;

2) мутагендер (латын тілінен аударғанда ти

tasio — өзгеру) – хромосомалар саны мен құрылымының өзгеруіне әкеліп соқтырады. Оларға: рентген сәулелері, гамма-сәулелер, нейтрондар, бензо(а)пирен, колхицин, кейбір вирустар және т.б. жатады;

3) тератогендер (грек тілінен аударғанда teras, teralos — құбыжық) — жеке дамуда кемістіктерге әкелетін, кемтарлықтардың пайда болуына әкелетін заттар. Тератогендерге әсер ететін мөлшерінен артып кететін кез келген фактор жатады. Көбінесе тератогендерге мутагендер, сондай-ақ пестицидтер, тыңайтқыштар, шу және т.б. ластаушылар жатады. Сонымен қатар, эмбриогендерді де бөліп көрсетуге болады. Эмбриогеидер (грек тілінен аударғанда embryo – ұрық) эмбрионалдық даму кезінде зақымдануларға әкелетін заттар. Эмбриогендерге тератогендер, мутагендер және басқа да заттар (мысалы, алкогольді ішімдіктер, есірткі заттар және т.б.) жатады. Адам қызметінің нәтижесінде жаңа, бұрын болмаған аурулар пайда болады. Мұндай ауруларды ерекше техногенді аурулар тобына жатқызады. Оларға қорғасын («сатуризм»), кадмий («ита-ита»), сынап қосылыстарымен (“минамата”) және т.б. уланудан пайда болған аурулар жатады.

Денсаулық үшін зиянды органикалық және бейорганикалық заттар

Көптеген органикалық заттар улы және жоғары дәрежеде тұрақты болып табылады. Олар көбінесе канцероген, мутаген, тератоген немесе басқа аурулардың пайда болуын күшейтеді. Органикалық қосылыстардың ішінде, әсіресе, галогенді көмірсулар мен полициклді ароматтық көмірсулар (ПАК) қауіпті.

Галогенді көмірсулар.

Бұл топқа бір немесе бірнеше көміртегі атомдары хлор, бром, йод немесе фтормен алмасқан органикалық қосылыстар жатады. Хлорлы көмірсулар кең таралған. Олардың көпшілігі тұрақты, ағзалар оларды жеңіл сіңіреді және жекелеген мүшелер мен ұлпаларда жиналуға қабілетті. Мысалы, поливинилхлорид (ПВХ), полихлорды бифенилдер (ПХБ), ДДТ (пестицид), тетрахлорфенол және тетрахлорэтилен (еріткіштер). Бұл топқа өте улы зат — диоксиндер де жатады. ПВХ мен винилхлорид бауырдың қатерлі ісігін, тері, сүйек пен аяқ-қолдың зақымдануынан көрінетін винилхлоридтік ауруды туғызады. Ұзақ уақыт бойы винилхлорид қауіисіз деп есептеліп келді. Оны аэрозоль баллондарында газ-тасымалдаушы және медицинада наркоз ретінде қолданып келген. Тек 70-жылдары ғана оның улы қасиеттері анықталды. Белгілі ДДТ (дихлордифенилдихлорэтан) да хлорлы көмірсуларға жатады. 1939 жылы Моллер бұл заттың инсектицидтік қасиеттерін анықтады. Бұл препараттың 15 млн. тоннасы жер шарының барлық дерлік аймақтарында қолданылған. Антарктиданың өзінен шамамен 25 мың тонна ДДТ табылған. Кейіннен ДДТ май ұлпалары мен ана сүтінде жиналатыны белгілі болды. 70-жылдардан бастап бұл инсектицидті қолдануға тыйым салынды. Бірақ жоғары дәрежеде тұрақтылығына байланысты (ыдырау мерзімі 50 жыл) ол қоректік тізбектерде әлі де интенсивті түрде айналымда болып келеді.

Диоксиндер қазіргі белгілі улы заттардың ішіндегі ең күштілерінің бірі. Диоксиннің канцерогенді, мутагенді, тератогенді әсері анықталған. Ол әйелдің бала туу қабілетіне әсер етеді. Диоксиннің көп бөлігі (шамамен 200 кг) қоршаған ортаға американдықтардың Вьетнамда қолданған дефолианттары түрінде шығарылды. Нәтижеде тек вьетнамдықтар ғана зардап шеккен жоқ шамамен 20 мың американдықтарды да қамтыды.

Фенолмен улану бауырды, бүйректі, қанды зақымдайды. Ағзаның тұқым қуалау қасиетіне де әсері анықталған. Сонымен қатар канцерогенді және тератогенді әсер етеді. Халықтың денсаулығына метанол немесе метил спирті өте қауіпті. Түсі мен иісі бойынша оны этил спиртінен айыру өте қиын улы зат. 30—100 мл мөлшері адамның өліміне әкеліп соқтырады.

Формальдегид химия өндірісінің маңызды өнімдерінің бірі болып табылады. Фтор альдегид аллергиялық реакциялар туғызуы мүмкін. Сонымен қатар оның канцерогендігі туралы да мәліметтер бар. Адам мен басқа да тірі ағзалар бұл затпен үнемі әсерлесуде болады (пластик, ағашты-талшықтар, консерванттар, автокөліктердің газдары, темекі түтіні т.б.). Дүние жүзінде ондаған миллион тоннасы өндіріледі. Қазір бұл затты тұрмыстық мақсатта қолдануды шектеуге бағытталған шаралар жүргізілуде. Ауыр металдар. Көптеген ауыр металдар ағзалардың тіршілігіне қажет және микроэлементтер тобына жатады. Оларға цинк, мыс, марганец, темір және т.б. кіреді. Сонымен қатар олар тірі ағзалар үшін улы. Ауыр металдар ақуыздармен жеңіл байланысып, майда еріп, жинақталады. Ауыр металдардың қоршаған орта мен ағзада жинақталуының негізгі көзі — отынды жағу, пестицидтер, кейбір органикалық қосылыстар, өндірістік қалдықтар және т.б. Белгілі мәліметтер бойынша (Вронский, 1996) антропогенді заттар есебінен қоршаған ортаға қорғасынның 94-97%-ы, кадмийдің — 84-89%-ы, мыстың — 56-87%-ы, никельдің — 66—75%-ы, сынаптың — 60%-ы шығарылады.

Қорғасынның негізгі көзі — автокөлік жанармайы болып табылады. Қорғасынның көп бөлігі металлургия кәсіпорындары мен ауыл шаруашылығында пестицид ретінде мышьякты) қорғасынды қолдану кезінде шығарылады. Қоршаған ортада қорғасынның артуы, әсіресе, өнеркәсіптік революцияның басталуымен тығыз байланысты. ХХ ғасырдың қала тұрғындарының қаңқасындағы қорғасынның мөлшері 1600 жыл бұрын өмір сүрген адамдармен салыстырғанда 700—1200 есе артық.

Қорғасынмен улану немесе «сатуризмнің» белгілері мынадай: тез шаршау, кешке көру қабілетінің төмендеуі, қан аздық, бүйректің зақымдануы, жүрек ауруы, уақытынан бұрын босану, түсік тастау. Кадмий. Ауыр металдардың ішіндегі ең улы элемент. Ортаға кадмийдің шығарылу себептері тас көмірдің шаңы, химиялық тыңайтқыштар, пластмассалардың қалдықтары мен жану өнімдері, темекі түтіні. Қорғасынға қарағанда кадмий топырақтан өсімдікке жеңіл өтеді (70%-ға дейін) де, ағзадан баяу шығарылады. Негізінен бүйректі (бүйректе жиналады), жүйке жүйесін, жыныс мүшелерін зақымдайды, тыныс алу жүйесіне зиян. “Ита-ита” ауруын туғызады. Сынап. Қоршаған ортада кеңінен таралған. Дүние жүзіндегі сынаптың өндірісі жылына 10 мың т. астам. Ол негізінен электротехникада, медицинада және химия өнеркәсібінде қолданылады. Металдық (элементарлық) сынап іс жүзінде ағзаға зиянды емес. Бірақ бу түріндегі сынаптың әсері қауіпті. Ағзаға тамақпен не тері арқылы енген сынап тұздарының қауіптілігі жоғары.

Сынаптың металлорганикалық қосылыстары (әсіресе метил сынап) ағза үшін өте улы және қауіпті.

Соңғы кезде дәрігерлердің назарын өзіне аударып отыр. Ұсақ асбест шаңы — асбестоз ауруын туғызады. Өкпе ұлпаларын зақымдап, қатерлі ісіктерге әкеледі.

Қала экологиясының адам денсаулығына әсері

Қала және адамның денсаулығы. Қазіргі кездегі адамның экологиялық ортасы – қала. Ол ең ірі және табиғи ортадан өзгеше, көптеген параметрлері бойынша экстремалды деуге болатын орта. Қалада техногенді қуаттың орасан зор концентрациясы жиналады. Дүние жүзінің қалаларында қазір ғаламшарымызды мекендейтін халықтың шамамен жартысы шоғырланған. Соңғы 45 жылда қала халқының саны 729 млн-нан 2540 млн. адамға дейін өсті, яғни 3,5 еседей, ал олардың халықтың жалпы санындағы үлесі 29-дан 44%-ға дейін артқан. Сонымен қатар, қалалардың іріленуі жүріп отыр. 1995 жылдың соңына қарай дүние жүзінде халқының саны 1 млн.-нан астам халқы бар 320 қала және 5 млн.-нан астам халқы бар 48 қала болған. Бірақ урбанизация (латын тілінен аударғанда urbanus - қалалық) процесі тек қала халқының немесе қалалардың мөлшері мен санының артуымен ғана шектелмейді. Сонымен қатар, бұл процесс қоғам өміріндегі қалалардың рөлінің артуынан, көптеген адамдардың өмір сүру салтының өзгеруінен де көрінеді. Қалалардағы адам экологиясына тән нәрсе — бұл табиғи экологиялық факторлардан оқшаулану болып табылады. Қажетті мөлшерде өсімдіктер, тірі топырақпен, сумен қамтамасыз етілген. Адамның биологиялық табиғаты мен оның табиғатқа қарсы іс-әрекетінің нәтижелері арасындағы қайшылық, әсіресе қала жағдайында шиеленісе түседі.

Қазіргі кездегі қала — күрделі әлеуметтік-экономикалық ағза. Ол демографиялық, экономико-географиялық, инженерлік-құрылыс, сәулеттік факторлардың әсерінен, қоршаған экономикалық кеңістік пен табиғи ортаның алуан түрлі өзара әсерлері нәтижесінде қалыптасады. Көбінесе, қалалармен қоғамдық процестің көптеген белгілерін байланыстырады. Бірақ, қала өркениеті — қолайлы жағдайлар, тұрмыстың жеңілдеуіне әкелгенмен, коммуникация тығыздығы, әр түрлі қажеттіліктерді қанағаттандыру мүмкіндіктері — тек барлық жағынан қолайлы орта емес. Қала ортасы адамның басты сапасы — оның денсаулығына қолайсыз әсер етеді. Атмосфераның, судың, азық-түлік өнімдерінің, күнделікті қажетті заттардың өнеркәсіп пен транспорттың қалдықтарымен ластануы, электромагниттік өріс, вибрация, шу, ауаның дезионизациялануы, тұрмыстың химияландырылуы, шектен тыс көп ақпараттардың ағыны, уақыттың жетіспеуі, гиподинамия, эмоциогенді қысым, дұрыс тамақтанбау, зиянды әрекеттердің кеңінен таралуы — осылардың барлығы қосылып адамның денсаулығын нашарлатады. Қала халқының басым бөлігі демалатын қаладан тыс, табиғи жағдайда өткізуге тырысады. Бірақ, мұндай жерлерде мүмкін болатын рекреациялық (рекреация латын тілінен демалу, сауығу) қысым артады да, олар: қаланың жалғасына айналады.

Д.ДАУРЕНҚЫЗЫ,
Дайындаған

ЖАҚСЫЛЫҚҚА — ЖАҚСЫЛЫҚ

Жортып келе жатқан ана-қасқыр аңдаусызда апанға түсіп кетті.

Көзі қарауытып басы айналды. Бар салмағымен құлағандықтан жамбас сүйегі сырқырап барады. Қолынан келер қайран жоқ, тістеніп шыдап бақты. Сүйегі аман сияқты, оған да шүкір! Жоғары қарап еді, жүрегі зу етті. «Өлген жерім осы екен! Терең шұңқырдан қайтіп шығам?» — деп уайымға берілді.

Қоңыр қозы апан қасынан өтіп бара жатқан. Ыңырсыған дыбысты естіп, құлақтарын тігіп тұра қалды.

— Ыр-р!

Зәресі ұшқан қозы қайраттанып шұңқырға үңілді.

— Мәс-са-ған-н! Қасқыр ғой!

Қорыққанын сездіргісі келмей сабыр сақтап, сәл ойланды. “Жыртқыш екені рас! Бірақ қазір мүсәпір, дәрменсіз. Қой тілдесейін…»

— Қасеке, сә- лемет-пі-сіз?

— Сәлем-м.

Мұнда қалай түстіңіз?

— Жарқыным-ау, кеудесінде жаны бар тіршілік иесі текке жата ма?! Тамақ іздеп жортып келе жатқанмын. Алдым жылмағайдай тегіс сияқты еді. Айла асқан ба адамнан, шұңқыр қазып, жас шілікпен бетін жауып қойыпты. Қайдан білейін, омақаса құлап түстім.

— Қиын болған екен! — Қоңыр қозының жаны ашыды.

— Күні кеше дүниеге келген күшіктеріме обал! Соларға жаным ашып, уайымдап жатырмын.

Ана-қасқыр мұңайып, шарасыздық танытты.

Қоңыр қозы қол ұшын бергісі келді. Қайтсе екен?! “Ә-ә, таптым!..»

Қалың орманды бетке алып жортып бара жатып, отар жаққа көз қырын тастап қойды.

— Тәуекел-л!

Аяғы-аяғына тимей діттеген жеріне жетіп, қалың ағаш арасынан қураған қайыңды тез тапты. Қайыра келген ізімен жан ұшырып апанға жетіп, амалдап төмен түсірді. Ана-қасқыр қуанды. Қоңыр қозыдан мұндай батылдық күтпеп еді. Бәлесін қара-а! Оңаша жолықса жәукемдеп тастайтын қошақан ата жауын ажалдан арашаламақ.

Қураған қайыңның бұтақтарымен өрмелеп апаннан атып шықты ана-қасқыр. Жан-жағын шапшаң шолып өтті. Қоңыр қозыға зер сала қарады.

Айрықша белгілері болса жадына тұтпақ. «Ә-ә, оң құлағында үш бұрыш ойық бар екен!..»

Арада бір жыл өтті.

Қоңыр қозы есейіп тоқты болды. Бір күні аңдаусызда артқы аяғын сындырып, отарға ілесе алмай шеттеп қалды. Қанаған аяққа шыбын-шіркей үймелеп, келе-келе құрттады. Жайылуынан жатуы көп.

Өліара. Мамыр айы болғанымен түн салқын.

Үйірлі қасқыр жүрісі суыт. Алда жалы күдірейген көк шулан. Одан кейін ана-қасқыр, қалғаны жас күшіктер. Нәр татпағандарына үшінші күн, көздері қанталап айналаға суық қарайды. Бір кезде көк шулан иіс тартып тұра қалды.

— Ананы қара! — Жиырма қадамдай жерде жас марқа жатыр. Сілекейі шұбырды.

Ақсақ тоқты басын көтеріп, алға ұмтылғанымен орнынан тұра алмады.

О-о! Тоятын болдық! — Жас күшіктер қуанды.

— Іздегенге-сұраған.

Тісім қышып еді.

— Жете ме бәрімізге…

— Жет-пе-ген-де-е!..

— Өле жегенше, бөле жейміз.

Ана-қасқыр ұлардай шулаған ұяластарын тоқтатты.

— Сабыр сақтаңдар!

Қоңыр марқаның денесі мұздады. Ана-қасқыр былтырғы оқиғаны есіне түсірді. “Сол!” деп жылдам ойлап өтті.

— Қоңыр марқа танидым сені.

— Мен де шырамытып тұрмын.

— Терең апан, қураған қайың… Ажалдан алып қалғансың. Жақсылыққа жақсылық! Қорықпа! Тимейміз!

Ана-қасқыр ұяластарын ертіп кетіп калды. Көз ұшынан салт атты көрінді. Бұл марқаны іздеген қойшы болатын.

Ертегі

ӨНЕГЕ

Бұрынғы заманда бір үлкен шаһар бар екен. Бұл шаһардың ханы болыпты. Ол күнде жаман киініп, жай кісі болып, шаһарды, базарды аралап жүреді екен. Күндерде бір күн хан базарды аралап келе жатып, басына бір кесек алтын, аяғына бір кесек алтын қойып жатқан бір адамды көреді. Мұны көріп, хан таң қалып, неше күндей мұны сыртынан бағып жүреді. Бұл адам ерте де, кеш те бір қалыпта: басына, аяғына бір-бір кесек алтын қойып жатады. Ақырында, бір күні хан:

— Сен не қылған адамсың? – деп сұрайды.

Ол адам басын көтеріп:

— Мен ақыл сатушымын, – дейді.

— Олай болса, маған бір ақыл сатшы, – дейді патша.

Сонда ол адам:

— Құп болады, бірақ әр ақылымның бағасы мың алтын, – дейді. Хан санап, мың алтын береді. Сонда ақыл сатушы:

— Не істесең де ойлап істе, ойламай іс қылсаң, қор боласың, – дейді. Мұнан соң хан ордасына келіп, баяғы сөзді әрбір көзге түсетін жерлерге, орамал-дастарқанға дейін жазып қояды. Күндерде бір күн хан шашын алғызатын болып: «Шаштараз алып кел», – деп, бас уәзірге әмір қылады. Уәзір дереу бір шаштаразға барып: «Ертең келіп, ханның шашын ал» – деп бұйырады. Ертең ерте шаштараз ханның ордасына келе жатса, алдынан уәзір шығады. Уәзір:

— Ей, шаштараз, ханның шашын қандай ұстарамен алмақшы едің? –дейді. Шаштараз:

— Ай, тақсыр, күндегі ұстап жүрген жай ұстарамен аламындағы. Жақсы ұстараны мен байғұс қайдан табамын? – дейді. Сонда уәзір:

— Ей, ақымақ! Ханның шашын жай ұстарамен алуға болмайды. Мә, мынау ұстарамен ал, – деп, қалтасынан шығарып, бір алтын сапты ұстара береді. Шаштараз қуанып, ханның құзырына келіп, шашын жібіте бастайды. Сол уақытта шаштараз: «Не істесең де ойлап істе, ойламай іс қылсаң, қор боларсың! – деп, әр жерге жазылған сөздерді көреді де ішінен:

«Қой, уәзірдің ұстарасын қояйын, өзімнің үйренген жаман ұстараммен-ақ ханның шашын алайын», – деп, уәзірдің алтын сапты ұстарасын былай қойып, өзінің ағаш сапты ұстарасымен ала бастайды. Мұны көріп хан ішінен: «Бұл ақымақ алтын сапты ұстарасын менің шашымды алуға аяды ғой! Онымен менен артық кімнің шашын алады. Тоқтай тұр, мен саған көрсетейін!» – деп шашын алғызып болған соң хан:

— Дереу жендетті шақырып келіңдер, мен бұл шаштараздың басын аламын! – деп, кісілеріне әмір қылады. Шаштараз мұны естіп, неге қылмысты болғанын білмей, қайран қалып тұр еді, жендет келген соң, бейшара шаштараз ханның аяғына жығылып:

– Ей, тақсыр, менің басымды алсаңыз да ықтияр, бірақ менің кінәмды айтып алсаңыз екен! – дейді. Хан:

— Сен басында менің шашымды алтын сапты ұстарамен алмақшы болдың. Ақырында оны менен аяп, ағаш сапты жай ұстарамен алып, мені қорладың. Сенің кінәң осы, – дейді.

Сонда шаштараз:

— Жаңа сіздің шашыңызды алуға ордаға келе жатқанымда алдымнан бас уәзіріңіз шығып: «Ханның шашын алуға мына ұстара лайық»,-деп, осы алтын сапты ұстараны беріп еді. Мен сіздің шашыңызды жібітіп жатып, әр жерде жазылған:

«Не істесең де ойлап істе, ойламай іс қылсаң қор боларсың», – деген сөздерді көріп: «Бұл уәзір берген ұстараның қандай екенін білмеймін, ханға бір зиян келтіріп жүрмейін. Жаман да болса, үйренген өзімнің ұстараммен алайын», – деп ойладым. Шашыңызды ағаш ұстарамен алғанымның себебі осы еді,– дейді.

Сонан соң хан жасауылдарын жіберіп бас уәзірін шақыртып алдырып:

— Мынау ұстараны шаштаразға сен бердің бе? – деп сұрайды. Уәзір:

— Мен бердім, – дейді.

— Олай болса, бұл ұстарамен уәзірдің шашын ал, – деп, Хан шаштаразға бұйырады.

Шаштараз уәзірдің шашын жібітіп, алтын ұстарамен бір сипағанда, уәзірдің жаны шығып кетеді.

Сөйтсе, бұл уәзір ханға қас екен. Соны өлтірмекші болып, ұстарасын зәрге суарған екен. Мұны көріп, хан шаштаразға дән риза болады. Көп алтын, күміс сыйлық беріп, үйіне қайтарады.

Ертегі

ПАТША МЕН ҚҰМЫРСҚА

Баяғы заманда бір патша өмір сүріпті. Ол өзін әлемдегі ең ақылды, ең білгір адам деп санаған екен. Бірде патша өзінің әскерін ертіп аң аулауға шығады. Және шабармандарын жан-жақтағы құмырсқаларға, кішкентай жәндіктерге хабар айттыру үшін тездетіп жолға шығарады. Патша: “Барлық құмырсқаларға, құрттарға және басқа да кішкентай ақымақ мақлұқтарға «Он күн бойы індеріңнен шықпаңдар» деп ескертіңдер. Егер айтқанды тыңдамаса, онда менің атты әскерім оларды таптап өтеді” деген бұйрығын айтады. Барлық жәндіктер мен құрттар қатты қорқып індеріне тығылып, шықпай қалады. Тек құмырсқалар ғана патшаны өздерінің ауылдарында қарсы алмақ болып, індерінде тығылып отырмайды.

Уақыты келіп, патша өзінің әскерімен келе жатса, жолдарында жыбырлап жүрген құмырсқаларды көреді.

— “Мен бұлардың барлығына ескертпеп пе едім?! Менің айтқанымды тыңдамай сыртта жүргендері қалай?” деп сұрайды.

Патшаның жанындағы қызметшілері абдырап, абыржып қалады. Біраз жер барып, патша өзінің нөкерлеріне “Құмырсқалардың патшасын алдыма алып келіңдер!” деп бұйырады. Құмырсқаның патшасы патшаның алдына келгенде патша:

— “Неге менің айтқаныма құлақ аспай, жолда қырсығып тұрып алдыңдар?” деп сұрайды.

— “О, тақсыр! Біз сізді ауылымызға шақырып, қонақ етпекші едік”- деп құмырсқаның патшасы жауап береді.

Патша бұл жауапты естігенде мысқылдап күледі де:

— Әй, ақымақтар-ай! Ойлаңдаршы. Біз сендердің ауылдарыңа қонақ болдық делік. Сонда сендер бізді қалай тамақтандырмақсыңдар, қалай шөлімізді қандырмақсыңдар? Біздің әскеріміз бен аттарымыз көп. Ол жайлы ойландыңдар ма?

— “Ол жағына алаңдамаңыздар. Біз бәріміз жұмыла еңбек етсек, тауды да қопарып жіберуімізге болады”- дейді құмырсқаның патшасы.

— “Егер сендер ақылға қонымды сөз айтсаңдар, мен сенер едім. Бірақ сен бос сөзді айтып тұрсың” дейді киіздің үстінде жайғасқан патша.

— О, тақсыр! Сарбаздарыңызға аттан түсуді бұйырыңыз. Мен сіздерді өз үйімде қонақ қылып күтпесем, несіне құмырсқалардың патшасы болып жүрмін?!

Бұл сөзге таңданған патша күліп жібереді.

— “Жарайды. Біз барамыз сендерге” - деп, аттағы сарбаздарына тездетуді бұйырады.

Сонымен патша мен оның әскері құмырсқалардың арнайы тігілген шатырына келеді. Аттарды ат байлайтын орынға байлайды. Құмырсқалардың патшасы өзінің маңындағы құмырсқаларға нанның қиқымын, бір шөптің қиқымын және судың тамшысын әкелуді бұйырады. Бұйрықты тыңдаған құмырсқалар жан-жаққа кетіп, біраз уақыттан соң тапсырылған нан ұнтағын, судың тамшысын және аттарға арналған шөптің қиқымын алып келе бастайды. Содан біраз уақыт өткенде шатырдың алдында наннан тау жасалады, шөптен мая жасалады ал шұңқырға су толтырылып, патша мен оның әскері және аттары тойғандарынша тамақтанып, шөлдері қанғанша судан ішеді.

Құмырсқалардың әрекетіне таң қалған патша өзін олардың алдында төмен сезінеді де, құмырсқаның патшасына сөзбен тиісуге тырысады. Патша:

— Әй, құмырсқалардың патшасы, сенің басың неге қазандай үлкен?

— Тақсыр, мүмкін ақылымның көп болғандығынан болар.

— Ал белің неге үзілейін деп тұр? деген патшаның сұрағына құмырсқалардың патшасы ақылдылығымен:

— “Әрбір қиын еңбектің алдында белімізді буып алып, содан соң кірісеміз, тақсыр. Міне, бүгін сіздерге қалай еңбек ететіндігімізді көрсеттік” - деп жауап қатады.

Құмырсқаның жауабына аузы ашылып қалған патша енді не сұрарын білмей абыржып тұрғанда уәзірі құлағына келіп сыбырлайды:

— Патша ием, сіздің ақылыңыз дариядай кең. Қалайша сөз таппай қысылып қалдыңыз? деп әдейі сұрайды. Сонда патша көзін төмен қаратып:

— “Даналық сөз тек қана ақымақтарды ғана масқаралайды. Мен доғардым.” деп, атына міне жөнеледі. Бара жатқан аңшылығы іске аспай қалады. Өйткені масқара халге түскен патша әскерін ертіп еліне қарай шаба жөнеледі.

Міне, осылайша өзін ең ақылды санаған ақымақтың беті ашылып, ұятсыздығы мен ақымақтығы әшкере болады. “Ақыл жаста емес, баста”, – деп тегін айтылмаған.

ШАЛҚАН ЕРТЕГІСІ

Баяғы бір заманда шал мен кемпір болыпты. Олардың бақшасы бар екен. Бірде шал шалқан отырғызады. Шалқан үп - үлкен боп өседі. Бір күні шал шалқанды жерден суырып алмақшы болады. Ары тартады, бері тартады. Бірақ шалқанды шығара алмайды.

Шал көмекке кемпірін шақырады. Кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Бірақ орнынан қозғалта да алмайды. Кемпір көмекке немере қызын шақырады. Немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Тағы да суырып шығара алмайды. Немере қызы итін шақырады.

Ит қыздың етег інен, немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары тартады, бері тартады. Шалқанды суыра алмайды. Енді ит көмекке мысықты шақырады. Мысық иттің құйрығынан, ит қыздың етегінен, немересі кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстап, ары жұлқиды, бері жұлқиды. Шалқан шықпайды. Мысық болса, тышқанды шақырады. Тышқан келіп мысықтың құйрығынан, мысық иттен, ит немересінің етегінен, қыз кемпірден, кемпір шалдан, шал шалқаннан ұстайды. Олар тарта - тарта ақыры шалқанды суырып шығарады.

Ертегі

ҚҰРМЕТТІ ТӨЛЕҢГІТ АУЫЛДЫҚ ОКРУГІНІҢ ТҰРҒЫНДАРЫ!

Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, иновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің м.а. 2020 жылдың 31 қаңтары №39/НҚ бұйрығымен бекітілген мемлекеттік қызметтер тізіліміне сәйкес, «Ескелді ауданы Төлеңгіт ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ-сі төмендегідей мемлекеттік қызмет түрлерін көрсетеді:

1.Жер учаскесін алу үшін кезекке қою;

2.Сауда - саттықты (конкурстарды, аукциондарды) өткізуді талап етпейтін мемлекет меншігіндегі жер учаскелеріне құқықтарды алу;

3.Елді мекендер шегінде объектілер салу үшін жер учаскелерін беру;

4.Жер учаскелерінің нысаналы мақсатын өзгертуге шешім беру.

Толық ақпаратты мына мекен жайымыздан біле аласыздар: Жетісу ауылы Досқожанова көшесі №26, телефон: 8(72836)25-1-38, электронды пошта: akimat.zhetisu@mail.ru.

«Төлеңгіт ауылдық округінің әкімінің аппараты» ММ-сі

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ ТУЛЕНГУТСКОГО СЕЛЬСКОГО ОКРУГА!

Согласно реестра государственных услуг от 31 января 2020 года №39/НҚ утвержденный приказом и.о. министра цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности Республики Казахстан. Аппаратом акима Туленгутского сельского округа оказываются следующие виды государственных услуг:

1.Постановка на очередь на получение земельного участка;

2.Приобретение прав на земельные участки, которые находятся в государственной собственности, не требующее проведения торгов (конкурсов, аукционов);

3.Предоставление земельного участка для строительства объекта в черте населенного пункта;

4.Выдача решения на изменение целевого назначения земельного участка.

Дополнительную информацию можно узнать: село Жетысу, улица Доскожанова №26, телефон: (72836)25-1-38, электронды пошта: akimat.zhetisu@mail.ru.

ГУ «Аппарат акима Туленгутского сельского округа»

ҚҰРМЕТТІ ЕСКЕЛДІ АУДАНЫНЫҢ ТҰРҒЫНДАРЫ!

Алдағы 2024-2025 жж. жылыту маусымынадайындық, шараларын жүргізу аясында, күз айларында жылу беру кәсіпорындарына көмірді жеткізу жұмыстары атқарылады, ол коммуналды-тұрмыстық көмірді тасымалдаушы вагондар санының қысқаруына әкеп соғады. Сонымен бірге, алдағы уақытта көмір жетіспеу салдарынан көмірдін, бағасы жоғарлау мүмкіншілігі жоғары. Ескелді ауданы тұргындары үшін «Тычина» жеке кәсіпкер қатты отынмен қамтамассыз етуге арналған тұйығы орналасқан.

Осыған орай, жылыту маусымында көмірдін, жетіспеушілігін және әлеуметтік шиеленісті болдырмау мақсатында, Ескелді ауданының әкімдігі қатты отынның қажетті мөлшерін көмір тұйықтары мен қоймаларынан алдын-ала сатып алу керектігін ескертеді.

040500,Жетісу облысы, Ескелді ауданы, Қарабұлақ ауылы,
Оразбеков к-сі 67
Тел/факс: 8 (728) 36 3-00-13,
БСН 130840017495
E-mail: zhkhzhi_eskeldi@mail.ru

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ ЕСКЕЛЬДИНСКОГО РАЙОНА

В рамках проведения мероприятии по подготовке к предстоящему отопительному сезону 2024-2025 гг., в осенние месяцы будет проведена поставка угля для теплоснабжающих предприятий, что может привести к сокращению количества вагонов по доставке угля для коммунально-бытового сектора.

Так же, сообщаем, что в дальнейшем из-за нехватки угля, цены на уголь могут вырасти.

Для жителей Ескельдинского района расположен угольный тупик для обеспечения твердым топливом Индивидуальный предприниматель

«Тычина».

В связи с этим, в целях предотвращения дефицита угля и социального напряжения среди населения, в предстоящем отопительном сезоне, акимат Ескельдинского района напоминает о том, что необходимо приобрести твердое топливо на угольных тупиках и складах в нужном количестве.

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ БОЛЬНИЦЫ ОБЛАСТИ ЖЕТІСУ ИСПОЛНИЛИ ПРЕДПИСАНИЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО ОРГАНА

Департамент Агентства по защите и развитию конкуренции Республики Казахстан по области Жетісу завершил мониторинг деятельности медицинских организаий области. Цель мониторинга - проверка соответствия их деятельности законодательству о конкуренции.

Было установлено, что уставные виды деятельности медицинских организаций области не соответствуют положениям Постановления Правительства РК от 28 декабря 2015 года №1095 и требованиям статьи 192 Предпринимательского кодекса. В связи с этим, Департамент вынес ряд предписаний для приведения уставных видов деятельности в соответствие с антимонопольным законодательством.

На данный момент все предписания выполнены, что обеспечивает соблюдение принципов честной конкуренции и предотвращает монопольное доминирование в сфере здравоохранения региона.

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК АУРУХАНАЛАРЫ МЕН ЕМХАНАЛАРЫ МОНОПОЛИЯҒА ҚАРСЫ ОРГАННЫҢ НҰСҚАМАЛАРЫН ОРЫНДАДЫ

Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Жетісу облысы бойынша департаменті облыс ауруханалар мен емханаларының қызметінің мониторингін аяқтады. Мониторингтің мақсаты-олардың қызметінің бәсекелестік туралы заңнамаға сәйкестігін тексеру.

Облыс ауруханалар мен емханаларының жарғылық қызмет түрлері ҚР Үкіметінің 2015 жылғы 28 желтоқсандағы №1095 қаулысының ережелеріне және Кәсіпкерлік кодекстің 192-бабының талаптарына сәйкес келмейтіні анықталды. Осыған байланысты Департамент жарғылық қызмет түрлерін монополияға қарсы заңнамаға сәйкес келтіру үшін бірқатар нұсқамалар шығарды.

Қазіргі уақытта барлық нұсқамалар орындалды, бұл әділ бәсекелестік қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етеді және өңірдің денсаулық сақтау саласында монополиялық үстемдіктің алдын алады.

ПРОЗВОДСТВЕННЫЙ КОНТРОЛЬ В СФЕРЕ САНИТАРНО-ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ НАСЕЛЕНИЯ

Согласно Кодекса «О здоровье народа и системе здравоохранения» индивидуальные предприниматели и юридические лица, осуществляющие деятельность на объектах, подлежащих контролю и надзору в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения, разрабатывают, документально оформляют, внедряют и поддерживают в рабочем состоянии эффективную систему производственного контроля

Производственный контроль (самоконтроль) – комплекс мероприятий, в том числе лабораторных исследований и испытаний производимой продукции, работ и услуг, выполняемых индивидуальным предпринимателем или юридическим лицом, направленных на обеспечение безопасности и (или) безвредности для человека и среды обитания.

Другими словами для безопасности производимой продукции и оказываемых услуг субъекты подлежащие контролю и надзору в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения должны на постоянной основе проводить самоконтроль на своих объектах.

Производственный контроль разрабатывается в произвольной форме с учетом имеющихся на объекте вредностей, опасностей и состоит из программы производственного контроля и лабораторных исследований производимой продукции и физических факторов при оказании работ и услуг,с соблюдением требовании приказа Министра здравоохранения Республики Казахстан от 7 апреля 2023 года № 62 Об утверждении Санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к осуществлению производственного контроля».

Этими же санитарными правилами предусмотрено, что для оценки качества и полноты проводимого производственного контроля предоставлять информацию в территориальные подразделения государственного органа в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения на соответствующей территории 1 раз в полугодие к 5 числу последующего месяца по форме, согласно приложения 2 к настоящим Санитарным правилам.

Уважаемые предприниматели также напоминаем что информация производственного контроля будет учитыватся при проведении мониторинга результатов производственного контроля, непредставление информации проводимого производственного контроля является основанием направления

Рекомендации об устранении выявленных нарушений в ходе профилактического контроля в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения «без посещения».

Е. СЕЙСЕМБИНОВ,
Руководитель УСЭК
Ескельдинского района
Т. ЖАКИШЕВ,
Главный специалист

«ҰЛТТЫҚ ҚОР - БАЛАЛАРҒА» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУДЫҢ 5 АЙЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРДЫҢ НЫСАНАЛЫ ЖИНАҚТАРДЫ ПАЙДАЛАНУЫ

2024 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша «Ұлттық қор - балаларға» бағдарламасы шеңберінде «БЖЗҚ» АҚ жалпы сомасы шамамен 1,3 млн АҚШ долларын құрайтын 12 921 өтінішті орындады (уәкілетті операторларға өтініш берушілердің банктік шоттарына аудару үшін аударылды). Оның ішінде тұрғын үй жағдайларын жақсарту мақсатында 686 мыңдай АҚШ долларына 6 842 өтініш, білім беру ақысын төлеу үшін шамамен 610 мың АҚШ долларына 6 079 өтініш орындалды. Бұл ретте нысаналы жинақтарды алушы өзіне тиесілі барлық соманы да, оның бір бөлігін де пайдалануға құқылы, пайдаланылмаған соманың қалдығы нысаналы жинақтау шотында (НЖШ) қалады.

Естеріңізге сала кетейік, бағдарламаға сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының инвестициялық табысының 50% мөлшері жылына бір рет 2006 жылы және одан кейін туған Қазақстан Республикасының азаматы-балалары арасында бөлінеді. 2024 жылғы ақпанда 2023 жылдың қорытындысы бойынша БЖЗҚ-да барлық балаларға алғашқы нысаналы талаптар есептелді, ал 2024 жылы 18 жасқа толған азаматтардың НЖШ-на нысаналы жинақтар есептеліп, төлемдер жүзеге асырыла бастады.

НЖШ-дағы қаражат тұрғын үй жағдайларын жақсарту және БЖЗҚ-мен тиісті келісімдер жасасқан уәкілетті операторлар арқылы білім алуға ақы төлеу мақсатында пайдалануға арналған және АҚШ долларында сақталады. Кәмелетке толғаннан кейін нысаналы жинақтарды алушылар оны көрсетілген мақсаттарға пайдалана алады.

Тұрғын үйге арналған нысаналы жинақтарды пайдалану жөніндегі уәкілетті операторлар «Отбасы банкі «тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ, ал білім алуға - «Отбасы банкі «тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ және «Қазақстан Халық банкі»АҚ болып табылады.

Тұрғын үйді жақсарту

Шымкент қаласының тұрғындары (103,8 мың АҚШ долларынан астам сомаға 1034 өтініш орындалды), екінші орында – Қызылорда облысының тұрғындары (83,6 мың АҚШ долларынан астам сомаға 832 өтініш орындалды), үшінші орында – Шығыс Қазақстан облысының тұрғындары (46,8 мың АҚШ долларынан астам сомаға 466 өтініш орындалды).

Самыми популярными субцелями использования средств на улучшение жилья стали: пополнение вклада в жилищные строительные сбережения для дальнейшего накопления (исполнено 6582 заявления на сумму около 660 тыс. долларов США), приобретение жилища в собственность по гражданско-правовым сделкам (окончательный расчет) – 83 заявления на сумму около 8,3 тыс. долларов США, внесение первоначального взноса для получения ипотечного жилищного займа на приобретение жилища – 73 заявления на сумму более 7,3 тыс. долларов США.

Тұрғын үйді жақсартуға арналған қаражатты пайдаланудың ең танымал қосалқы мақсаттары: одан әрі жинақтау үшін тұрғын үй құрылыс жинақ ақшасына салымды толықтыру (660 мыңға жуық АҚШ долларына 6582 өтініш орындалды), азаматтық-құқықтық мәмілелер бойынша меншікке тұрғын үй сатып алу (түпкілікті есеп айырысу) – 8,3 мыңдай АҚШ долларына 83 өтініш, тұрғын үй сатып алуға ипотекалық тұрғын үй қарызын алу үшін бастапқы жарнаны енгізуге -7,3 мың АҚШ долларынан астам сомаға 73 өтініш орындалды.

Білім алу ақысын төлеу

Білім алу ақысын төлеу мақсатында Шымкент қаласының тұрғындарынан (96,2 мыңға жуық АҚШ долларына 958 өтініш), екінші орында – Жетісу облысының тұрғындарынан (621 мыңдай АҚШ долларына 621 өтініш), үшінші орында – Жамбыл облысының тұрғындарынан (60,4 мыңдай АҚШ долларына 603 өтініш) түскен өтініштер орындалды.

Бұл ретте осы бағыт бойынша ең танымал қосалқы мақсаттар: Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде бір мезгілде (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу (500,1 мыңнан астам АҚШ долларына 4 986 өтініш орындалды), білім беру жинақтау қорын білім беру жинақтау салымы туралы шарт бойынша (80,8 мыңдай АҚШ долларына 805 өтініш орындалды) толықтыру, шетелдік білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде біржолғы (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу (20,8 мыңнан астам АҚШ долларына 208 өтініш орындалды) болды.

Жыл сайын жоғарыдағы қаражат Ұлттық қордың өсуі және инвестициялық кіріс алу есебінен ұлғаятын болады. Бұдан басқа, есептелген қаражат Ұлттық қор активтерінің құрамына инвестициялауды жалғастыруда және Бағдарламаға қатысушы балаларға олар 18 жасқа толғанға дейін қосымша инвестициялық кіріс әкеледі.

Естеріңізге сала кетейік, бағдарламаға қатысушылардың жалпы саны 01.01.2024 ж. - 6 919 131 бала (01.01.2006 ж. бастап 31.12.2023 ж. дейін туған балалар). Оның ішінде 304 815 қатысушы 2024 жылы 18 жасқа толады (01.01.2006 ж.бастап 31.12.2006 ж. дейін туған балалар). Бұлардың барлығына 100 АҚШ доллары 52 цент мөлшерінде бірдей нысаналы талап сомасы есептелген.

Баланы нысаналы талаптарға қатысушылардың тізіміне енгізу туралы ақпаратты ата аналар немесе кәмелетке толмаған тұлғаның басқа да заңды өкілдері баланың ЖСН бойынша kids.enpf.kz сайтында тексеріп, бағдарламаның шарттарымен, нұсқаулықтармен танысып, қызықтырған сұрақтарға жауаптар ала алады. Мұны қалай жасау керектігі туралы толық нұсқаулық БЖЗҚЕНПФ YouTube арнасында орналастырылған.

Сондай-ақ, әрбір балаға есептеулер туралы деректерді ата аналар egov.kz порталындағы жеке кабинетте тексере алады.

2024 жылы 18 жасқа толатын қазақстандықтар БЖЗҚ интернет-ресурсында және (немесе) «электрондық үкіметтің» веб-порталында жеке кабинет арқылы НЖШ-на қаражаттың түсуін өз бетінше тексере алады.

Жас мөлшері, республиканың өңірлері бөлінісіндегі есептеулер бойынша статистикалық есептер enpf.kz. сайтында орналастырылады.

Тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім алуға ақы төлеу мақсатында уәкілетті операторлар мен өңірлер бөлінісінде нысаналы жинақтарды төлеу туралы толық ақпаратпен enpf.kz. сайтында танысуға болады.

ОСТОРОЖНО: ИНТЕРНЕТ МОШЕННИКИ!

С момента образования области Жетісу зарегистрировано 124 фактов интернет мошенничеств, что составляет 7,2% от общего количества мошенничеств, зарегистрированных на территории Республики (5070).

124 фактов интернет мошенничеств в разбивке по регионам: г.Талдыкорган - 84, Текели – 6, Аксу – 2, Алакольский - 9, Ескельдинский - 8, Кербулакский – 6, Коксуский – 1, Каратальский – 4, Панфиловский – 1, Сарканский - 3.

В основном данный вид преступления совершается с использованием сотовых телефонов.

Мошенники используют различные способы получения необходимых персональных данных граждан для доступа к банковским сведениям: представляются высокопоставленными сотрудниками полиции, направляя на мессенджер WhatsApp заранее подделанные, подтверждающие документы: служебные удостоверения, постановление о возбуждении досудебного расследования, заверенные гербовой печатью, представляются сотрудниками финансовых отделов различных банков.

К примеру, Управлением полиции г.Талдыкорган расследуется досудебное расследование по заявлению гр. А. по факту незаконного оформления на нее онлайн денежного кредита и завладению ими.

Далее, они вводят Вас в заблуждение о том, что на Вас оформлен кредит и просят сообщить сведения по банковской карте: номер карточки, CV код, расположенный на обратной стороне банковской карты.

Зачастую мошенники используют звонки на мессенджер WhatsApp, поскольку звонки в WhatsApp трудно отследить, так как данные лица могут находиться как внутри страны, так и за ее пределами.

Интернет мошенничества совершаются также с использованием интернет сайтов: «Колеса», «Крыша», «OLX».

Через социальные сети: «Инстраграмм», «Телеграмм», «Фейсбук», «В контакте» при публикации объявлений о продаже имущества. При этом мошенники наиболее часто используют очень низкую стоимость дорогих вещей, привлекая таким образом покупателей.

В настоящее время в связи с активизацией данного вида преступлений органами полиции принимаются меры направленные на предотвращение совершения данного вида преступлений. МВД начал рассылку SMS уведомлений предупредительного характера о мошеннических действиях преступников.

Органы полиции Республики призывают граждан быть бдительными и придерживаться основных мер предосторожности.

Основные рекомендации МВД:

1. Ни в коем случае не следовать так называемым «телефонным инструкциям работников банков или правоохранительным органов об оформлении кредитов, продаже имущества и переводе своих денег на безопасные счета, либо оформлении займов. Правоохранительные органы не проводят специальных операций по телефону.

2. Никому не сообщать свои персональные данные, реквизиты пластиковых карт, не передавать квитанции о переводах, и тем более коды и кодовые слова даже лицам, представляющимися сотрудниками банка, полиции и т.д.

3. Не доверять персональные данные неизвестным и непроверенным сайтам и другим источникам. Без проверки не производить предоплату. Пробовать договориться об оплате после получения товара. Такие услуги предоставляются к примеру Казпочтой.

4. Не осуществлять переводы по сомнительным сделкам, остерегаться финансовых схем без прозрачного источника дохода.

5. Для установки приложений пользоваться только официальными источниками App Store, Play Market и т.д.

6. Не переходить по ссылкам, которые направляют якобы для оплаты либо данные могут содержаться с СПАМ рассылках от неизвестных контактов или в сплывающих окнах. Часто мошенники предлагают для оплаты перейти по ссылке, которая на самом деле является фишинговой.

7. Регулярно менять пароли доступа к услугам банкинга, использовать 3D защиту и другие меры безопасности, предлагаемые банками

8.Чаще проверять движение денег на своих счетах.

Е.С.БЕКТУРСЫНОВ,
Старший прокурор формирования правовой информации в уголовной сфере Департамента Комитета по правовой статистике и специальным учетам Генеральной прокуратуры Республики Казахстан по области Жетісу

САҚ БОЛЫҢЫЗ СЕЛ!

Сел тасқыны - таулы жерлерде көп таралған жойқын қиратушы күшке ие болатын қауіпті апаттық құбылыс.

Сел қаупі туындауының белгілері

-қарқынды және ұзақ уақыт нөсер жаңбырдың жаууы;

-сел қауіпті өзеннің бастауындағы мұздықтық көлдермен олардың ақтарылу қаупін туғызатын ауа температурасының кенеттен және ұзақ уақытқа көтерілуі;

- өзендегі су деңгейінің кенеттен төмендеуі немесе көтерілуі, су лайлылығының артуы.

Сел тасқын қаупі төнгенде немес туыдағанда қауіпсіздік ережелері.

Егер үй қауіпті зонада орналасқан болса алдын – ала эвакуация кезінде алып кететін құжаттар тізімін, заттарды және дәрі дәрмектерді дайындаңыз. Арнайы қапшықтарға (шабадан) құнды заттарды, жылы киімдерді, азық-түлік қорын, су және дәрі –дәрмектерді салып қойыңыз. Кенеттен сел болғанда өзіңізбен жылы киімдерді алып, жергіліктіжер бедерінің ең биік нүктесіне қарай көтеріліңіз. Алдын – ала эвакуация кезінде үйден шығар кезде электр, газ және су құбырларын өшіріңіз.Есік, терезе және ауа тазартқыш саңылауларды нықтап бекітіңіз. Сел жүріп өткеннен кейін сел жүрісінің қайталануынан, бектейлердің сырғуынан, зақымдалған және иілген электр сымдарынан, зақымдалған газ құбырларынан сақтану керек.

Қауіпсіздік шаралары;

1. Таулы аймақтардың жағдайы туралы бұқаралық ақпарат құралдарынан хабарларды үнемі бақылаңыз.

2. Егер сел қауіпті арнаның жоғарғы жағында қарқынды нөсер жаңбыр байқалса сел қауіпті арнадан кетіңіз. Жоғары жағында көл байламдары бар сел қауіпті арнаға жақын жерде демалуға тоқтамаңыз және шатырлы лагерь құрмаңыз.

3. Қозғалыстағы сел тасқындарына 50-70 метрден жақын бармаңыз.

4. Тік құздар мен тік беткейлерге жақын тоқтамаңыз, өйткені сел жүрісі кезіндегі шайқалудан ол жерлерде тас жауу немесе опырылым болуы мүмкін.

5. Сел арнасы бойынша қозғалыс кезінде адамдардың арасы 20-30 метр қашықтықты қарауын қадағалаңыз.

6. Сел тасқынының белгілерін байқаған жағдайда тез арада арнадан таулы беткейлермен жоғары қарай кетіңіз.

7. Сел толқыны өткенненсоң сел арнасына түспеңіз.

Қажетті телефондар:

Кез келген табиғи сипаттағы төтенше жағдай туралы «Қазселденқорғау» ММ-нің диспетчерлік пунктіне қоңырау шалыңыз!

8(728-35)-5-20-96, 8(728-35)-4-24-29, сот 8 777 388 92 34

Т.А. САЗАНБАЕВ,
ҚР ІІМ ТЖК «Казселденқорғау» ММ-нің «Жетісу Алатау аймақтық пайдалану басқармасы» филиалының Текелі Өндірістік-пайдалану бөлімінің басшысы

ҚҰРМЕТТІ ҚАЛА ЖӘНЕ АУДАН ТҰРҒЫНДАР НАЗАРЫНА

Құқықтық статистика органдарымен көрсетілетін мемлекеттікқызмет алу тәртібіндегі оң өзгерістер мен Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі Мемлекет басшысының неғұрлым талап етілетін анықтамалар мен қағаз растамаларды алып тастау жөніндегі тапсырмасын орындау шеңберінде ақпаратты цифрлық растауды қамтамасыз етілгендігін хабарлайды.

Құқықтық статистика органдарымен мемлекеттік 9 түрі қызметтері алдағы уақытта көрсетіліп жүрген болатын, қазіргі кезде мәлімет және жұмыста пайдалану үшін Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің «Соттылықтың болуы немесе болмауы туралы анықтама беру», «Наркологиялық ұйымнан анықтама беру», «Психоневрологиялық ұйымнан анықтама беру» мемлекеттік көрсетілетін қызметтерін «Е-қызмет» персоналды басқарудың интеграцияланған ақпараттық жүйесі арқылы алу мүмкіндігі іске толығымен асқандығын хабарлайды.

Атап айтқанда, осы бағытта Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі Мемлекет басшысының неғұрлым талап етілетін анықтамалар мен қағаз растамаларды алып тастау жөніндегі тапсырмасын орындау шеңберінде ақпаратты цифрлық растауды қамтамасыз ете отырып, яғни өткен жылдың қазан айында және ағымдағы жылдың сәуір айында мемлекеттік көрсетілетін қызметтер тізіліміне (бұдан әрі – тізілім) мемлекеттік органдардың ұсынған ұсыныстары және анықтамалардың күшін жою бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар негізінде өзгерістер енгізілді, 9 мемлекеттік көрсетілетін қызметтер қазіргі кезде алынып тасталды, мысалы мына төмендегі көрсетілгендей:

- Тұлғаның әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны туралы Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетінің есептері бойынша мәліметтер беру (404 629 жыл бойы қағаз айналымдар);

- Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры салымшысының (алушысының) зейнетақы жинақтарының (инвестициялық кірістерін ескере отырып) жай-күйі туралы ақпарат беру (жылына 1 млн-нан астам анықтама);

- Жалғыз тұрғын үйі авариялық деп танылған азаматтарға анықтама беру (жылына 44 анықтама);

- Жылжымайтын мүліктің меншік иесі (құқық иеленушісі) туралы мәліметтерді қамтитын техникалық паспортқа қосымша беру (жылына 307 224 анықтама);

- «Заңды тұлғалар» мемлекеттік деректер қорынан анықтама беру (жылына 3 288 055 анықтама);

- Жылжымайтын мүлікке тіркелген құқықтар және тоқтатылған құқықтар туралы анықтамалар беру (жылына 40 856 анықтама);

- Жылжымалы мүлік кепілін тіркеу тізілімінен үзінді-көшірме беру (жылына 106 079 анықтама);

- Тауар таңбаларының мемлекеттік тізілімдерінен, тауар шығарылған жерлердің атауларынан үзінді көшірме беру (жылына 192 анықтама);

- Азаматтың әскери қызметке қатынасы туралы анықтамалар беру (жылына 78 339 анықтама).

Жоғарыда көрсетілетін қызметтер қазіргі кезде 9 мемлекеттік қызмет көрсету анықтамаларды алып тастағаннан кейін мұндай ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз етудің әртүрлі тәсілдері бар, мысалы:

1) мекенжай анықтамасы дербес деректердің болуын ескере отырып, үшінші тұлғаларға арналған сервис арқылы беріледі (https://egov.kz/cms/ru/services/pass_sr11);

2) есепке алынуы Мемлекеттік кірістер органдарында жүргізілетін берешектің жоқ (бар) екендігі туралы мәліметтерді ақпараттық ресурста қолжетімді ету болып табылады kgd.gov.kz (https://kgd.gov.kz/ru/app/culs-taxarrear-search-web);

3) азаматтың жеке өзіне қажетті кейбір мәліметтер оның «электрондық үкімет» порталының жеке кабинетінде қосымша көрсетіледі;

4) мемлекеттік органдар үшін интеграциялық өзара іс-қимыл;

5) «Электрондық үкімет» порталында жалпыға қолжетімді нысанда жүзеге асырылады.

Осыған орай, азаматтар мен мемлекеттік органдар арасындағы артық қағаз айналымын болдырмау мақсатында «электрондық үкімет» порталында Шығыс құжатты басып шығару мүмкіндігінсіз ақпаратты қарау режимінде тізілімнен шығарылған мәліметтерді көрсетуді іске асыру туралы атап өтеміз. Алайда, жеке және заңды тұлғалардан анықтамалардың қағаз нысанын, әсіресе «Заңды тұлғалар» «мемлекеттік базасынан анықтамалар беру» қызметі бойынша басып шығарудың мүмкін еместігіне қатысты өтініштер келіп түседі.

Жоғарыда көрсетілген анықтаманың 10 кіші түрі бойынша ақпарат жалпыға қолжетімді болып табылады, яғни ол ЭЦҚ-сыз (бір реттік пароль бойынша) тапсырыс бере алатын кез келген портал пайдаланушысына қарау режимінде қолжетімді.

Сонымен қатар, заңды тұлғаларды, олардың филиалдары мен өкілдіктерін мемлекеттік тіркеу/қайта тіркеу туралы анықтама тізілімнен шығарылмаған, оны алу техникалық жағынан pdf-форматында қолжетімді.

Мемлекеттік қызметтер тізілімінен (бұдан әрі – МҚТ) шығарылған жекелеген мемлекеттік қызметтер бойынша мәліметтерді «электрондық үкімет» порталында шығу құжатын басып шығару мүмкіндігінсіз ақпаратты қарау режимінде көрсету жүзеге асырылғаны туралы халыққа түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажет. Шығу құжатын басып шығару мүмкіндігінің болмауы техникалық ақаудың салдарынан емес, азаматтар мен мемлекеттік органдардың арасындағы артық қағаз айналымын жою мақсатында жасалғанын азаматтарға түсіндірілді. Бұдан бөлек, цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің 2020 жылғы 17 қазандағы №390/НҚ бұйрығымен (2020 жылы 21 қазанда № 21463 Әділет министерлігінде тіркелген) «Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитеттің есебі бойынша тұлғаның әкімшілік құқық бұзушылық жасауы туралы мәлімет беру» мемлекеттік қызметі оны толықтай автоматтандыруға және порталдың жеке кабинеті арқылы ұсынуға байланысты МҚТ алынып тасталған. Бұл процесстің автоматтандырылуы Мемлекеттік корпорацияны және қызмет берушінің кеңсесін айналып өтіп, ЖСН бойынша онлайн режимде азаматтардың әкімшілік анықтамасын алуға мүмкіндік берді. Анықтама алу уақыты 3 жұмыс күнінен 15 минутқа дейін қысқарды. Бұдан бөлек, «Анықтаманы үшінші тұлғамен алу сервисі» және eGov mobile арқылы әкімшілік анықтаманы үшінші тұлғамен алу мүмкіндігі жүзеге асырылған.

Бұдан басқа, көрсетілген ақпараттарды еркін қолжетімділікте «Өзіңнің айыппұлыңды біл» атты қосымшадағы Комитеттің http://qamqor.gov.kz сайтынан алуға болады, өзіңнің ЖСН және жеке бас куәлігінің нөмірін енгізе отырып.

Бүгінгі күнде, біздің үш мемлекеттік қызыметімізді оңайлатып және жеделдетіп порталдан алуға болатын мүмкіндік жүзеге асырылған. «Соттылықтың болуы не болмауы туралы анықтама беру» мемлекеттік қызметі толықтай автоматтандырылған. Мемлекеттік қызмет көрсетуге құжаттар қабылдау және нәтижесін беру портал арқылы жүзеге асырылады.

Жүргізілген бұл жұмыс азаматтардың сұрауларының көп бөлігін үйден шықпай, 10 минуттың ішінде алуға мүмкіндік берді.

Қызметті оңтайландыру аясында азаматтарға оны ұялы байланыстың абоненттік қондырғылары арқылы, яғни порталдың ұялы түрі арқылы алу мүмкіндігі ұсынылған.

Азаматтар үшін тағы да бір ыңғайлылық шет елге шығу үшін анықтамаға сұрауды электронды түрде беру мүмкіндігі, қағаз жүзінде алуға өтініш білдірген Мемлекеттік корпорацияның филилдарының мекенжайын таңдай отырып. Бұрын сұрау тек қағаз жүзінде міндетті түрде Мемлекеттік корпорацияға барып жолданатын.

Порталда «Анықтаманы үшінші тұлғамен алу сервисі» көмегімен сұрау салған бастамашы өз бетінше егерде бұл тұлғаның келісімі болған жағдайда, басқа тұлғаға қатысты электрондық сұрау жолдай алады. Электрондық анықтама алуға Мемлекеттік корпорацияның форнт-кеңсесіне азаматтарды жіберудің қажеті жоқ.

Анықтаманы «EgovKzBot» қосып Telegram мессенджері көмегімен де алуға болады. Анықтама алуға керектің барлығы - азаматтардың мобильді базасына тіркелу.

Соттылықтың болуы не болмауы туралы анықтаманы апостильмен беру бізге оны азаматтарға композитті беруге мүмкіндік берді, яғни «бір өтініш» қағидаты бойынша. Бұл үшін композитті қызмет алуға өтінішті электронды түрде беру, электрондық үкіметтің төлем шлюзінің көмегімен онлайн режимде баж салығын төлеу, қағаз жүзінде нәтижені алу үшін, порталда Мемлекеттік корпорацияның филилдарының мекенжайын таңдау мүмкіндігі жүзеге асырылған.

Комитеттің қызметтерін 100% электрондық нысанға көшіру мақсатында, ҚР Әділет министрлігінің «Е-Апостиль» сервисін жүзеге асыру аясында апостиль қою бойынша қызметті толықтай автоматтандыру бойынша жұмыстар жүргізілуде.

«Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитеті және оның аумақтық департаментінің архивтері шегінде архивтік анықтамалар және/болмаса архивтік «құжаттардың көшірмесін беру» мемлекеттік қызметі жеке және (немесе) заңды тұлғаларға электронды (жартылай автоматтандырылған) және қағаз жүзінде көрсетіледі. Мемлекеттік органдардың аумақтық бөлімшелерінің кадр қызметтері азаматтарға жүк салмай, құқықтық статистика және арнайы есепке алу органдарының мәліметтерін дербес құрамды басқарудың «Е-Кызмет» интеграцияланған ақпараттар жүйесі арқылы жеке және заңды тұлғалар өздері ала алатындары туралы түсіндірілді.

Мади БЕКБОЛҰЛЫ
ҚР БП ҚСжАЕАЖК-нің Жетісу облысы бойынша Департаментінің қылмыстық саладағы құқықтық ақпаратты қалыптастыру аға прокуроры

КТО МОЖЕТ ПРОЙТИ СКРИНИНГ

Скрининг - это профилактический медицинский осмотр здоровых лиц определенного возраста для выявления факторов риска и заболеваний на ранних стадиях. Скрининговые обследования помогают выявить заболевание на ранней стадии или предрасположенность к нему, подобрать оптимальное лечение и назначить комплекс профилактических мер.

Кто может пройти скрининг

Проводятся скрининги по конкретным заболеваниям и для определённых возрастных групп. Скрининг проводится в 2-х возрастных категориях:

1. Дети в возрасте от 0 до 18 лет. Дети проходят профилактический осмотр ежегодно до своего совершеннолетия. Воспитанников дошкольных учреждений, школьников, учащихся среднеспециальных учебных заведений и студентов до 18 лет обследует выездная бригада в организациях образования.

Осмотр детей, которые не посещают дошкольные учреждения, проводится в поликлинике или семейном центре здоровья.

2. Взрослые в возрасте с 30 и до 70 лет.

Осмотр проходит даже при абсолютном отсутствии каких-либо симптомов – исключительно для уверенности в своём здоровье.

Скрининги совершенно бесплатны. Финансирование профилактических осмотров осуществляется за счет средств ОСМС, поэтому для прохождения скрининга необходимо иметь статус застрахованности.

Чтобы пройти скрининг, нужно обратиться в поликлинику по месту жительства или прикрепления. Для этого в каждой службе первичной медико-санитарной помощи имеются скрининговые кабинеты. При себе нужно иметь удостоверение личности.

При прохождении установленных скрининговых исследований, работнику предоставляется социальный отпуск до 3-х дней с оплатой по среднему заработку.

На выявление каких заболеваний проводятся скрининг у взрослых

Скрининговые осмотры взрослого населения направлены на раннее выявление и предупреждение:

-основных болезней системы кровообращения – артериальной гипертонии, ишемической болезни сердца;

-сахарного диабета среди мужчин и женщин;

-предопухолевых, злокачественных новообразований шейки матки среди женщин;

-предопухолевых, злокачественных новообразований молочной железы среди женщин;

-глаукомы среди мужчин и женщин;

-предопухолевых, злокачественных новообразований толстой и прямой кишки среди мужчин и женщин

хронического гепатита В и С у лиц группы риска.

У взрослых каких возрастов проводится скрининг

1.На раннее выявление болезней системы кровообращения (артериальная гипертония, ишемическая болезнь сердца) и сахарного диабета проверяются мужчины и женщины в возрасте 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64 лет, не состоящие на диспансерном учете по поводу артериальной гипертонии, ишемической болезни сердца и сахарного диабета;

2.На раннее выявление глаукомы проверяются мужчины и женщины в возрасте 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70 лет, не состоящие на диспансерном учете по поводу глаукомы;

3.На раннее выявление предопухолевых и опухолевых заболеваний молочной железы должны пройти женщины в возрасте 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70 лет, не состоящие на диспансерном учете по поводу рака молочной железы;

4.На раннее выявление предопухолевых заболеваний и рака шейки матки ждут женщин, не состоящих на диспансерном учете по поводу рака шейки матки, в возрасте 30, 34, 38, 42, 46, 50, 54, 58, 62, 66, 70 лет;

5.На раннее выявление предопухолевых и опухолевых заболеваний толстой и прямой кишки проверяются мужчины и женщины 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70 лет, не состоящие на учете по поводу полипоза, рака толстой и прямой кишки;

6.На раннее выявление хронического гепатита В и С проверяются лица с заболеваниями крови, злокачественными новообразованиями, находящиеся на гемодиализе, имеющие в анамнезе оперативные вмешательства, переливание крови и ее компонентов.

Пациент проходит скрининг тест: отвечает на вопросы о питании, наличии вредных привычек, уровне физической активности, о наследственных заболеваниях и др.

Тут же измеряются рост и вес пациента, определяется индекс Кеттле, экспресс-методом определяется уровень холестерина и сахара в крови, измеряется артериальное давление и внутриглазное давление.

Далее, при выявлении врач выписывает направление для дообследования или консультации у узкого специалиста.

После того, как пациент прошел осмотр в скрининговом кабинете (на раннее выявление поведенческих факторов, гипертонию, ишемическую болезнь сердца, сахарный диабет и глаукому), он обследуется на онкопатологию (в случае, если подлежит данному виду скрининга по возрасту).

Выявленные в ходе осмотров лица с хроническими заболеваниями подлежат учету и динамическому наблюдению согласно перечню хронических заболеваний с последующим проведением комплекса лечебно-профилактических мероприятий, направленных на восстановление, оздоровление и укрепление здоровья.

При выявлении острых заболеваний проводится обследование, лечение с последующей оценкой состояния здоровья до полного выздоровления.

На сегодня приказ Министра здравоохранения № ҚР ДСМ- 65 05.07.2022 года «О внесении изменений в приказ исполняющего обязанности Министра здравоохранения Республики Казахстан от 30 октября 2020 года № ҚР ДСМ-174/2020 «Об утверждении целевых групп лиц, подлежащих скрининговым исследованиям, а также правил, объема и периодичности проведения данных исследований и в приказ Министра здравоохранения Республики Казахстан от 15 декабря 2020 года № ҚР ДСМ-264/2020 «Об утверждении правил, объема и периодичности проведения профилактических медицинских осмотров целевых групп населения, включая детей дошкольного, школьного возрастов, а также учащихся организаций технического и профессионального, послесреднего и высшего образования» прошел регистрацию в Министерстве юстиции Республики Казахстан № 28747 08.07.2022 года (далее – Приказ).

А.Б. НҰРЖІГІТОВА,
ГКП на ПХВ Ескельдинская ЦРБ
медсестра общей практики

10 шілде күні «Qazaqsha Mi battle» интеллектуалды ойынының облыс чемпионатын іріктеу барысы кестеге сәйкес Ескелді ауданы, Көктөбе ауылында өтті.

Жастар арасында достық қарым-қатынасты нығайту, ой ұшқырлығы мен ұжымдық әрекет ету дағдысын қалыптастыру мақсатында «Qazaqsha Mi battle» интеллектуалды ойыны ұйымдастырылды.

Осы орайда, Ескелді ауданы бойынша 10 команда қатысып, нәтижесінде

1 -орын «Шексіздік»

2-орын «Көктөбе»

3-орын «Бірлік» командасы иеленді.

МЕРЕЙЛІ ОТБАСЫ-2024

Отбасы құндылығы – қай заманда да, қай елде де мемлекет саясатының темір¬қазығы, ардақ тұтар қазынасы. Қоғамдағы әр отбасының босағасының беріктігі – мемлекет іргетасының мығым әрі кемелдігінің кепілі. Қазақ халқы қашанда отбасын қасиетті құрылым ретінде қабылдап, зор маңыз беріп, мәнін қорғаған. «Ел болам десең, бесі¬гіңді түзе» деп отбасындағы ұрпақ тәрбиесінің маңызын айқындаған

Отбасылық құндылықтарын жаңғыртуға және салт-дәстүрді дәріптеуге қосқан үлесі мен отбасы мәртебесін арттыру мақсатында ұйымдастырылған аудандық «МЕРЕЙЛІ ОТБАСЫ-2024» байқауына белсенді қатысқаны үшін Байбековтар отбасы Ескелді ауданының әкімі Е.Ахметовтың атынан «АЛҒЫС ХАТ » пен марапатталады.

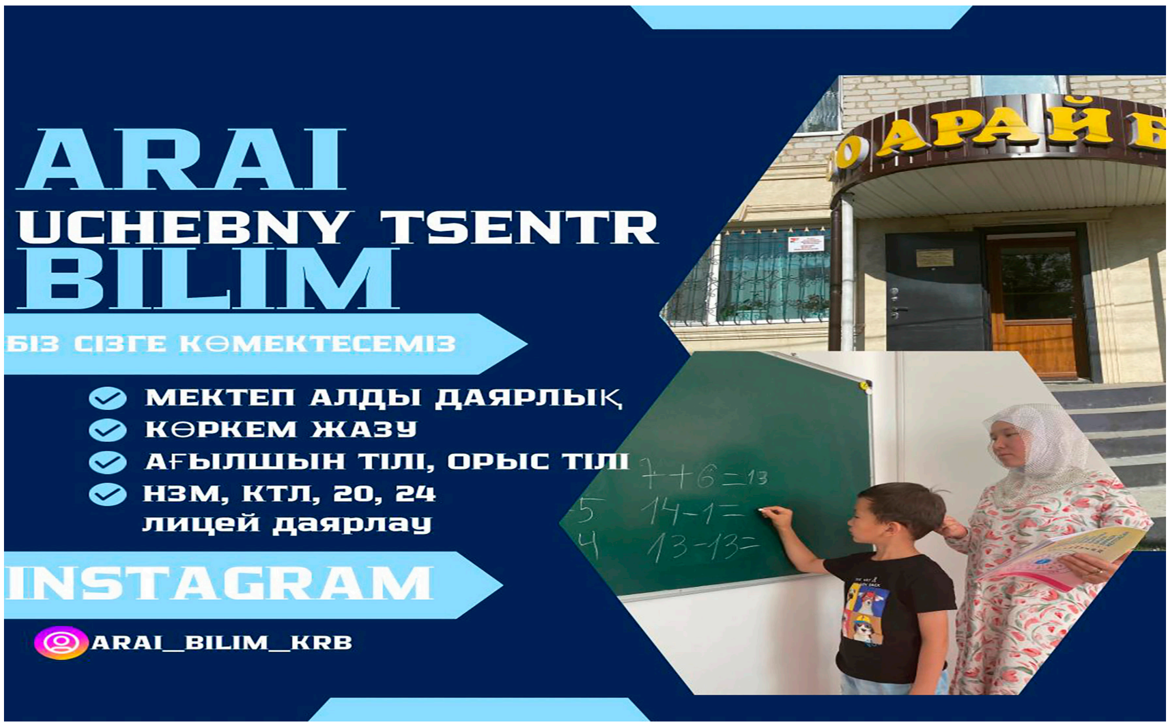

Газета «Жетісу шұғыласы» объявляет о начале подписной компании на 2024 год!

Наш ИНДЕКС:

Физ.лицо - 65535 Юр.лицо - 15535

Сумма подписки:

Физ.лицо:

6 мес. - 2 284,80 тг год - 4 569,60 тг

Юр.лицо:

6 мес. - 2947,80 тг год - 5 895,60 тг

ПОДПИШИСЬ НА НАС!

Подписчикам при публикации предоставляются скидки!

Наш электронный адрес:

eskeldi_eli@mail.ru

Меншік иесі:
«ЕСКЕЛДІ ЕЛІ» ЖШС
директор - бас редактор
Инкар Ерболқызы
НҰРСҰЛТАНОВА.
Редакцияның телефоны 3-19-15

Газет қазақ және орыс тілдерінде аптасына бір рет жұма күні шығады.

Эл. мекенжайымыз: Eskeldi_eli@mail.ru

Газет ҚР Инвестициялар және даму Министрлігінің байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2015 жылғы 16 қарашада тіркеліп, № 15692-Г куәлігі берілген.
Регистрационное свидетельство № 15692-Г от 16 ноября 2015г. выдано Министерством по инвестициям и развитию РК, комитетом связи, информатизации и информации.

Газет материалдары редакцияның компьютерлік орталығында беттеледі. Газет «Дәуір» Республикалық полиграфиялық баспа кешені» ЖШС-ның баспаханасында басылады. Баспахананың мекен-жайы: 050044, Алматы қаласы, Ш.Қалдаяқов көшесі, 17-үй

Редакция мекенжайы: индекс 040500 Қарабұлақ ауылы, Сатпаева көшесі, 67 үй.

Осы шығарылымның таралымы 1900
Тираж 1900
Тапсырыс 1099
Көлемі 2 баспа табақ.

Авторлардың мақалалары редакцияның көзқарасын білдірмейді.
Опубликованные материалы не обязательно отражают точку зрения редакции.

Компьютерная верстка
Д.ДАУРЕНҚЫЗЫ